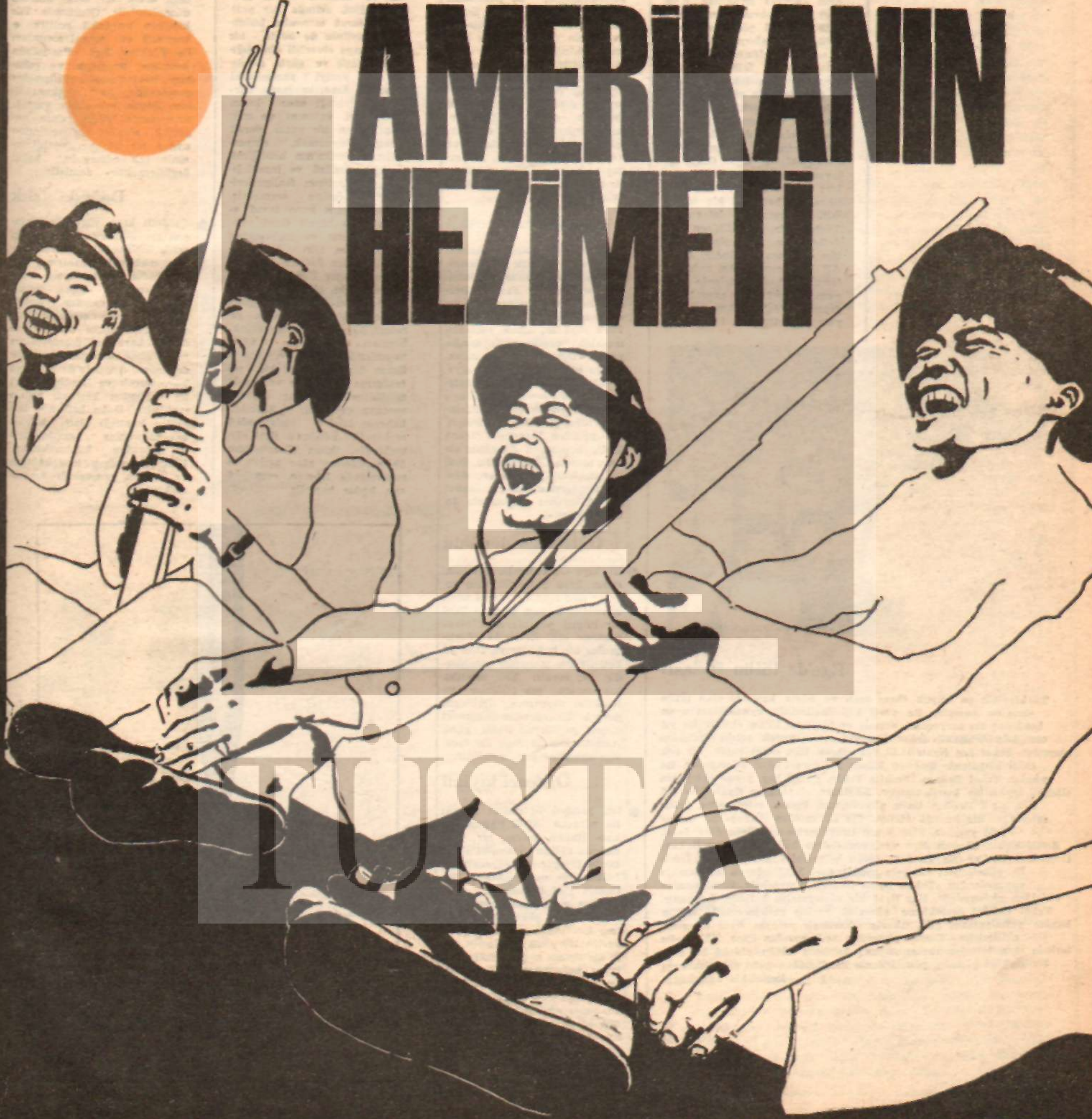

ANT

AP'NİN
SAĞCILARI
DEMİREL'i
YEDEKLİYOR

Haftalık Dergi • 6 Şubat 1968 • Sayı: 58 • 125 Kuruş

AMERİKÂNIN HEZİMETİ

HAFTANIN NOTLARI

29 Ocak

İkili anlaşmalar

Amerika ile Türkiye arasında mevcut 54 ikili anlaşmanın bir metin halinde toplanarak uygulanması için bir temel yasa hazırlanmış, ancak yasanın uygulanması için gereken milli yük konusunda taraflarca anlaşmaya varılamamıştır. İki ülkenin Dışişleri Bakanları Nisan ayında Londra'da toplanacak olan CENTO Bakanlar Konseyi toplantısında meselenin mülki yönünü görüşeceklerdir. İkili anlaşmaların görüşülmesi sırasında olduğu gibi, Amerika, mevcut ikili anlaşmaların bir süre daha yürürlükte kalması için elinden gelen çabayı sarfetmekte ve aynı nitelikte anlaşma yaptığı diğer ülkelerin de anlaşmaları ıslah etmek istemesinden korkmaktadır. Kore Olayı dolayısıyla dünyanın bir nükleer savaşa sürüklenmesi tehlikesinin bellirdiği bir sırada ikili anlaşmalar dolayısıyla Türkiye'nin ilk nükleer hedeflerinden biri olacağı bütün dünyaya bilindiği halde AP iktidarının bu anlaşmaların bir başka biçimde devam etmesi için gayret sarfetmesi, Türk halkına en büyük ihanetlerden biridir.

30 Ocak

Sunay'ın hacılığı

Her ne kadar sağcı gazeteler, son ziyaretleri dolayısıyla Cumhurbaşkanı Sunay'ı Türkiye'nin ilk «hacı Cumhurbaşkanı» olarak kamuoyuna sunmak istiyorlarsa da, müslümanlığı gerçekten bilenler bu konudaki görüşlerini şöyle belirtmektedirler: «Önce Sayın Cumhurbaşkanı Sunay, hac farızasını tam olarak yerine getirmemiştir; bu bakımdan hacı sayılamaz. Sonra, Sayın Sunay Hac'ca konuk olarak ve benzin parasını Türk devletinin ödediği askeri bir uçakla gitmiştir. Oysa, Hac'ca gideceklerin, kendi alınterleriyle kazandığı parayı bu yola harcaması gerekir.» Öte yandan, Sunay'ın gezisi sürüp giderken, Çankaya Köşkü sınırları içinde başboş köpeklerle ve kargalara karşı silahlı bir savaş açılmıştır. Savaş sonunda yirmiyeye yakın köpek öldürülmüştür.

Aşıkların mesajı

Ankara'da bir basın toplantısı düzenleyen «Türk Aşıklarını, Folklorunu Tanıtma, Dayanışma ve Turizme Yardım Derneği», dünya uluslarına ve ordularına bir mesaj yolladı... Türk Aşıkları adına yollanan mesajda özetle şöyle deniliyor: «Dünya uluslarından, dünya uluslarını yöneten siyasi liderlerden, dünya orduları kumandanlarından, dünya ulusları gençlik teşekküllerinden, nihayet dünya uluslarının yediden yetmişine varana kadar hepsinden dileğimiz şudur: atomlar patlamadan, dünya ateşlenip yanmadan, dünya uluslarının sulh, saadet içinde insanca yaşamasını temin edelim.»

Öğretmen dövüldü

Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın Bala Şube Başkanı sopalı saldırganlar tarafından dövüldü. Bunun üzerine TÖS bir bildiri yayınlayarak olayı protesto etti. Bildiride «Partizanlar bir kabadayıyı TÖS yöneticilerine musallat etmişlerdir. Bu zavallı kişi, sendika sekreterine pis küfürler ve tehditler savurmuş, ilgililerin gevşek tutumundan cesaret alarak geçtiğimiz Pazar günü şube başkanına sopa ile tecavüz etmiştir» denilmektedir.

Öğrenci kıyımı

Bir yandan öğretmen kıyımı ile uğraşan Millî Eğitim Bakanı İlhamî Ertem, bir yandan da eğitim sistemini ikide birde değiştirerek öğrencilerin istikbaliyle oynamaktadır. Bilindiği gibi 10 numara esas üzerine uygulanan «sınav ve sınıf geçme yönetmeliği» Ertem tarafından değiştirilerek yerine 100 puan üzerinden yeni bir sistem uygulanmaya başlanmış bulunuyordu. Eski sisteme göre bir dersten 4,5 numara alan sınıf geçebildiği halde, puan usulünde 100 üzerinden 49 puan alan sınıfta kalıyordu. Öğrencilerin arka arkaya giriştikleri boykot hareketleri üzerine Ertem yine dönüş yapmış ve puan usulünü kaldırarak not sistemini «erl getirmiştir».

31 Ocak

ANT yargılandı

Dergimiz yazarlarından Yaşar Kemal'in «İşgal Toprağı Kurt Köpeği» başlıklı yazısından dolayı açılan davanın duruşmasına İstanbul Toplu Basın Mahkemesi'nde başlandı. İlk olarak sorgusu yapılan Y. Kemal, savunma iddiasını reddederek anayasanın taslamamı isteyen bir yazarın sınıfları kin ve adavete teşvik edemeyeceğini, aslında bir politikacı olarak mensubu bulunduğu partinin de böyle bir kışkırtmaya elverişli olmadığını belirtmiş ve şöyle demiştir: «Bu yazıyı yazmaktaki amacım, Amerikalıların Türkiye'de giriştiği onur kırıcı hareketleri, vatanını ve milletini seven bir yazar olarak halkıma duyurmak, emperyalist Amerika'nın benliğimizi, kültürümüzü ve insanlığımızı yozlaştırıcı faaliyetlerini gözler önüne sermektir. Yazdıklarımın bana isnad edilen suçla hiçbir ilgisi yoktur. Vatanımı ve toplumumu savunduğum için karşınıza getirilmekten üzüntü duymaktayım.» Yaşar Uçar'ın da aynı mealdeki ifadesinden sonra duruşma başka bir güne ertelenmiştir. Öte yandan, gazeteci Necdet Onur'un tutuklanması dolayısıyla ANT'da yayınlanan haberden dolayı Basın Savcılığı yeni bir soruşturma açmış ve sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar'ı sorguya çekmiştir. Savcılık, haberin adalete tesir edici mahiyette olduğunu ileri sürmektedir. Basın Kanunu'nun 30. maddesine göre açılan soruşturmada istenen ceza 6 aya kadar haptir.

1 Şubat

Toplumcular ocağı

Bir süre önce kurulan ve kuruluşu Berlin'de çalışan 7 bine yakın Türk işçisiyle Türk öğrencileri arasında büyük ilgiyle karşılanan Türk Toplumcular Ocağı daha etkin eylemde bulunmek için bir lokal açmıştır. Açılıştan bir gün önce İranlı toplumcu öğrencilerin kurduğu İran Öğrenci Birliği ile Türk Toplumcular Ocağı ortak bir açık oturum düzenlemiştir. Oturumda Türkiye'nin bugünkü politik ve ekonomik ve sosyal sorunları ile Türkiye İçişleri Bakanlığı'nın kuruluşu programı ve politikaları konusunda görüşmeler yapılmıştır. Ocak Başkanı İhsan Hayer, oturumda yaptığı konuşmada «Türkiye'nin bugünkü durumu düşüncelerimize uygar bir düşünce gerektirir» sözünü tek cümleyle halkı örgütlemektedir» demiştir.

Doğuda ateş

Şiddetli kışın yarattığı ulaşım güçlüklerinin getireceği açık tehlikesini kamuoyundan saklamak amacıyla geçen hafta bir konuşma yapan Demirel, «Çok şükür şiddetli kışa rağmen yurdun hiçbir yerinde açık tehlikesi görülmemiştir» dedi. Oysa devlet kara ve demiryollarının trafiğe kapanması yanında doğu Anadolu'da binlerce köy, bucak ve ilçenin dışarı ile bağlantısı kesilmiş bulunmaktadır. Doğru halkın tek geçim kaynağı olan büyükbaş hayvanlar yemsizlikten ve soğuktan kırılmaktadır. Halk ise salgın hastalıklardan ve açlığın pençesinde kıvrılmaktadır.

Ege'de tütün faciası!

Türkiye'nin en büyük ihracat malı ve döviz kaynağı olan tütün üzerine Amerika ile yerli işbirlikçilerinin oynadıkları oyun beklenen acı meyvesini vermiş ve binlerce tütün ekicisi bu yıl emeğinin ürününe değer fiyatına satamamış ve açığa mahkûm olmuştur. Tekel baş fiyatı 13.25 lira olarak ilân edildiği halde, bir çok ekici bölgelerde tütünün kilosu 2 liraya kadar düşmüştür. Bu yüzden Tekel Bakanı İbrahim Tekin, gittiği her yerde ekicilerin şiddetli tepkisiyle karşılaşmıştır. Köylüler, «İspanya'nın fiyatı bile 2.5 lira, siz 2 liradan tütün alıyorsunuz. Pırasa satmıyoruz, tütün satıyoruz. Biz burada ölelim. Siz sırtımızdan Ankara'da beyler gibi yaşayın. Size 5 bin lirayı sırtınıza binin diye değil, derdinizle uğraşın diye veriyoruz» diye bağırıyorlar ve Bakanları tartaklamışlardır. Öte yandan, tütün bölgelerini dolaşan TIP İzmir ili yöneticileri ekicinin problemleri hakkında şu açıklamayı yapmışlardır: «Taban fiyatı tesbit edilmemiştir. Randumanlar ekiciden gizlenmiştir. Baş fiyat bir göstermelik halinde kalmıştır. Tekel ekicileri desekleme görevini yerine getirmemiştir. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, usarla çıkartmak yoluyla fiyat kırımına girdiştir.» Esasen piyasanın açılmasından önce daha ürün tarlada iken tefeciye varını yoğunu kapıran tütün ekicisi bu defa acı gerçeği görmüş, yöneticilerin kendisinden yana olmadıklarını kesinlikle anlamıştır.

İyi planlanan ve yürütülen bir reklam ve tanıtma faaliyeti bir müessese için masraf kapısı olmaktan çıkar; karşılığını kat kat getirir.

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no 1 kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Acı bir kayıp

- Türk sendikacılığının saygı değer siması Üzeyir Kuran (Üzeyir Baba) uzun süreden beri mustarip bulunduğu kanser hastalığından kurtulamamış olarak öldü. Üzeyir Kuran, hayata işçi olarak atılmış ve hiç bir zaman işçi sınıfından kopmadan sarsılmaz bir bilinçle emekçilerin hakları için mücadele etmiş savaşçı bir kişi idi.

CHP'de kaynaşma

- Son il kongresinde, il teşkilatına yine göbekçi Ali Sohtorik'in ve tutucu bir heyetin hakim olması, C. H. P. alt kademelerindeki huzursuzluğu artırmıştır. Önümüzdeki günlerde göbekçilere karşı mücadele fiili safhaya geçilecektir. Özellikle Eminönü İlçe Teşkilatı'nda, başta bulunan ilçe yönetim kurulunu değiştirmek için harekete geçilmiştir. Bir çok yolsuzlukları tesbit eden Orhanın Solu mensupları, genel merkeze ve il merkezine bunları ortaya koyan bir yazı göndermişlerdir.

Grevler

- Üzerinde yeşil başlı ördeğin dahi uçmasına izin verilmeyen Başbakanlık Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'nde atom reaktörünün kuruluşundan bu yana süregelen haftalık mesai düzeni işçiler aleyhine değiştirilmek istenince, Kimya İş Sendikası grev kararı aldı ve 115 işçiden 111'i greve «evet» dedi. Bir süreden beri Dok Gemi İş Sendikası ile Denizcilik Bankası arasında yapılmakta olan toplu sözleşme görüşmeleri de bir sonuç vermediği için sendika, greve geçeceğini açıkladı.

DİSK ve öğretmen

- Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, bir bildiri yayımlayarak, öğretmen kıyımını yakından izlediğini, bu kıyımın halk çocuklarını karanlıkta bırakmak hedefi güttüğünü belirterek, bütün ilerici güçleri, öğretmen kıyımına karşı demokrasi direnmeye çağırıyor.

TİP toplantısı

- Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu, Ankara'da iki gün süren bir toplantı yapmıştır. Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın bir konuşmasıyla açılan toplantıda genel yönetim kuruluna sunulan raporlar üzerinde görüşmeler yapılmış, yurt ve dünya sorunları gözden geçirilmiştir. Daha sonra mahalli seçimlerle ilgili «aday yoklama yönetmeliği» ile kısmi senato seçimleri ön seçim adaylarının belirlenmesi görüşülmüştür.

Dayak olayı

- İstanbul Barosu'na mensup avukatlardan Suavi Raşitoğlu'nun bir süre önce İstanbul emniyetinde öldürülmeye çalışıldığını ve ağır hakaretlere uğradığını ANİ'nin önceki sayılarında açıklamıştık. ANİ'nin uyarması üzerine İstanbul Barosu dayak olayı ile ilgili olarak harekete geçmiş, bu arada İstanbul Valisi de Baro ile temas kurarak olay hakkında soruşturma açmıştır.

Bu, bizim de savaşımızdır

Türkiye'nin cüce politikacıları, temsil ettikleri egemen sınıfların çıkarlarını, perde arkasında çevirdikleri küçük oyunlarla korumağa ve sürdürmeğe çalışırken, dünyanın öteki ucunda bir avuç yürekli insan tarihin seyrini değiştirecek bir ölüm kalım mücadelesine girmiştir. İnsanlık tarihinde bir Fransız İhtilali, bir Sovyet İhtilali, bir Anadolu İhtilali, bir Çin İhtilali nasıl bellibaşlı dönüm noktaları ise, Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi gerillaçılarının Amerikan kuvvetlerine karşı giriştikleri harekât da aynı önemde bir dönüm noktasıdır. Askeri bakımdan kısa vadede sonuçları ne olursa olsun, yığıt Vietnam halkının en modern ve kalırcı silâhlarla donatılmış yarım milyon Amerikan askerine canlarını hiçe sayarak saldırması, ezilen ve sömürülen halkların emperyalizme karşı mücadelesinin napalm bombalarıyla, uçak gemileriyle, işkencelerle, je-nosid fiilleriyle dahi önlenemeyeceğini bütün dünyaya ispat etmiştir. Bir yandan Kuzey Kore'de casus gemi Pueblo'nun Kore'liler tarafından ele geçirilmesiyle ke-pazeliği çıkan Amerika, Vietnam halkından yeddiği şamarla bütün prestijini yitirmiş, saldırgan Johnson yönetimi, bırakın dünya halklarını, en sadık müteffikleri ve hattâ kendi halkı nezdinde dahi rezil olmuştur.

Amerika'nın bundan böyle, ne çareye başvurursa vursun, mukadder çöküşten kendisini kurtarması mümkün değildir. Çünkü son yıllarda köprülerin altından çok sular akmış, bir yandan kapitalizmin kendi iç gelişmeleri, bir yandan da sosyalist dünyanın olağanüstü güçlenişi Amerika'yı içinden çıkamayacağı bir bataklığa sürüklemiştir. Amerika'nın en büyük gücünü teşkil eden «dolar» adamakıllı sarsılmış, nükleer silâhlar konusunda Sovyetler Birliği en az Amerika'nunkine eşit güce ulaşmış, Yankee emperyalizminin haraca bağlamak istediği Uzakdoğu'da Çin Halk Cumhuriyeti dahi nükleer silâhlara sahip olmuştur. Bugün bir Kuzey Kore ile, bir Vietnam ile dahi baş edemeyen Amerika'nın, savaşta bütün Uzakdoğu'ya yayararak Sovyetler Birliği ve Çin ile nükleer bir çatışmayı göze alması aslâ mümkün değildir. Böyle bir şeye cür'et etmek, Amerika için bir intihar olacaktır. Amerika, bu açmaz karşısında, tırmandı-ğı merdivenleri yavaş yavaş inmek, dünya halklarının yürekli direnişi karşısında pes etmek zorundadır. Tarihsel gelişim bunu gerektirmektedir. Batmayan Güneş İmparatorluğu halkların uyanışı karşısında nasıl eriyip bugün Britanya adalarına hapsolmuşsa, Amerika da, er-geç başkalarının topraklarından elini eteğini çekecektir.

Ve Amerika'nın elini eteğini çekeceği ülkeler arasında Türkiye de vardır. 50 bin askeriyle, üsle-riyle, tesisleriyle işgal altında tuttuğu Türkiye'den de Amerika eninde sonunda çekilmek zorunda kalacaktır. Çünkü Vietnam halkının mücadelesi, aynı zaman- da Türkiye ve Türkiye gibi Amerikan hegemonyası al- tında bulunan ülkelerin de kurtuluşu için verilen bir mücadeledir. Bu kavga muhakkak ezilen halkların za- ferıyla sonuçlanacaktır. Tarihsel gelişim bu yöndedir. Bugün Türkiye'de gelişmekte olan sosyalist akıma ve bağımsızlık hareketine karşı kapalı kapılar ardında ve meclis kulislerinde küçük ayak oyunları hazırlayanlar, o zaman Türk halkının karşısına ne yüzle çıkacaklar- dır? Sosyalist yazarlar hakkında dâva ardında dâva açır- ranlar, egemen sınıflar hesabına sürdürdükleri bu gayretkesliklerinin hesabını nasıl vereceklerdir? Halk- tan yana, bağımsızlıktan yana görünüp halk hareket- lerini tasfiye etmek için Amerikan uşaklarıyla pazar- lığa oturan, emperyalizmin en güçlü örgütü NATO'yu savunanlar, bu iki yüzü davranışlarını Türk halkına nasıl izah edeceklerdir? Hayır, bunun hiçbir izahı yok- tur... İhanet açık seçik ortadadır ve Türk halkı bu ihanetli hiçbir zaman affetmeyecektir.

Ziraat Bankası
bu yıl 7 Milyar
kredi verecek

asırı sol tehlikeli
alık güler
NATO'dan çıkmamalıyız
Hadî Canım
rted
**Beyin
salatası**

İyi ki vatan için
savaşmıyoruzkırk
ambar

Al şu üç kuruşu
ve, iç, dışın, kira ver.
SİNEMAYA, TİYATROYA,
KONSERE GİT...

Asgari ücret
tesbit edilirken
eğlence masrafı da
dikkate alınacak

SİYASİ KARİKATÜR

CHP'nin ikili oyunu açığa çıktı...

ANT'nin bundan aylarca önce haber verdiği «CHP'nin ikili oyunu» nihayet geçen hafta kesinlikle açığa çıkmıştır.

Oyun, millî bakiye sisteminin değiştirilmesi üzerinde oynanmaktadır. CHP, TİP'in hızla gelişmesi karşısında tedirgindir. Bu bakımdan, TİP'in gelişmesini ve parlamentoda güçlü şekilde temsil edilmesini önleyecek her tedbirde AP ile beraber olmağa hazırdır. Tedbirlerin başında ise, Seçim Kanunu'nun değiştirilmesi ve başta TİP olmak üzere küçük partilerin aldıkları oy oranında mecliste temsil edilmelerini önlemek, onların oylarını AP ile paylaşmak gelmektedir.

Ancak, CHP bu isteğini açıktan açığa ortaya koyamamaktadır. Çünkü, geçen dönemde millî bakiyenin kaldırılmasına şiddetle karşı koymuş, hatta engellemelere başvurmuştur. Bunun için ikili bir oyuna başvurmak gerekmektedir. Konuşmalarla ve resmi beyanlarla CHP'nin Seçim Kanunu'nun değiştirilmesine şiddetle karşı olduğu belirtilecek, fakat değişikliğin meclisten geçmesine engel olunmayacaktır.

Nitekim, oyunun birinci safhası başta İnönü olmak üzere CHP'nin yetkili kişileri tarafından

istahkla oynanmıştır. İnönü ve diğer yöneticiler, Seçim Kanunu'nun değiştirilmesine şiddetle karşı olduklarını söylemişler, hatta CHP Lideri, AP'nin Seçim Kanunu'nu ve meclis içtüzüğünü değiştirerek anayasayı değiştirecek çoğunluk sağlamak ve memlekette irticaa dayanan bir rejim kurmak arzusunda olduğunu ileri sürmüş, partisinin buna şiddetle karşı koyacağını bildirmiştir.

Ancak, CHP yöneticilerinin bu tutumunun ne kadar samimiyetten uzak bulunduğu geçen hafta TİP'in Seçim Kanunu ve Meclis İktüzüğü değişikliklerini engellemek amacıyla verdiği bir gensoru önergesinin görüşülmesi sırasında ortaya çıkmıştır.

TİP Milletvekilleri petrol konusunda gensoru açılmasını isteyen 180 sayfalık bir önerge vermişlerdir. Bu önergenin Meclis içtüzüğüne göre ilk oturumda aynen okutulması gerekmektedir. Ancak, AP'liler bu önergenin uzun olduğunu görerek engellemeyi önlemek üzere gensoru önergesinin özetlenerek okunması için başkanlığa başvurmuşlardır. O sırada başkanlık divanında CHP'li İsmail Arar bulunmaktadır. Anayasa gensoru önergelerinin aynen okutulmasını emrettiği halde, başkan İsmail Arar, bu önergeyi oya koymuş ve AP

ilerle birlikte 22 CHP milletvekili de TİP'in önergesinin özetlenerek okunması lehinde oy kullanmıştır. Böylece, iktidarın meclisten geçirmek istediği antidemokratik kanunların gensoru önergeleri vermek suretiyle engellenmesi yolu kapanmış; AP iktidarının sırf bu engellemeyi ortadan kaldırmak için gerçekleştirmek istediği içtüzük değişikliğine dahi lüzum kalmamıştır.

Bunun üzerine TİP Meclis Grubu bir bildiri yayımlayarak kamuoyuna şu açıklamada bulunmuştur:

«Türkiye'de emekçi kütlelerinin devlet yönetiminde rol oynamasına karşı olan komprador sermayeciliğine bağlı güçler, sosyalist kanadı bulamayan sahte bir demokrasiyi tezgâhlayabilmeleri çabası içine girmişlerdir. Şimdilik bu çabanın planı, Türkiye'deki sosyalist akımın parlamentoda temsilini önlemek ve bunun için de Seçim Kanunu'nu değiştirmek hesabından geçmektedir.

TİP, Türkiye'yi korkunç bunalımlara ve belki de sosyal patlayışlara sürükleyecek olan bu gafletli gidişin karşısına bütün hukuk imkânlarını kullanarak çıkma ve sonuna kadar direnme kararındadır. Sosyalist bir muhalefet partisinin anayasayı değiştirmeyi ve demokrasiyi iyice yozlaştır

Başbakan yedekleniyor!

● Bugüne kadar Demirel'e karşı açık mücadelede daima yenik düşen AP'nin sağ kanadı, bu defa sermaye çevrelerinin ve Bayar'ın da desteğini alarak Demirel'i kendi metodu ile devirmek için harekete geçti.

Bayar'ın da desteğini alan AP sağ kanadı, uğradığı devamlı yenilgilerden sonra Demirel'e karşı mücadele metodunu değiştirmiş, Demirel'in taktiği ile Demirel'i devirmek üzere yeni bir plan hazırlamıştır.

Bilindiği gibi, AP iktidara geldiğinden beri, parti bünyesi içinde Yeminlilerle Yaylılar arasında sürüp giden çekişmede açık mücadeleye girişen kişiler ve gruplar, çeşitli yollarla partinin yetkili organları tarafından temizlenmiştir. Serdengeçti'ler, Turan'lar, Çetinel'ler, bu iç iktidar çekişmesinin sağ kanad tarafından verilmiş kurbanlarıdır...

Bu defa sessiz ve derinden bir mücadeleye girişmeye karar veren «AP'nin sağ kanadı», Gümüşpala'nın ölümü ile boşalan AP Genel Başkanlığı'na Demirel'in nasıl geldiğini incelemekle işe başlamıştır. Ve görülmüştür ki, Bâbü'lî'deki çıkar ve tiraj basınıının, Amerika'nın, sermaye çevrelerinin ve eski DP'lilerin desteğini almadan AP liderliğini ve Başbakanlığı el geçirmek asla mümkün değildir.

Sağ kanad ilk olarak, eski DP'nin sağcı bilinen kişileri ile ilişki kurmuş ve daha sonra Bayar ile temas kurarak, «Su İşleri Müdürü»nden memnun olmayan eski Cuv-

burbaşkanını saflarına almıştır. Demirel'e cephe aldıktan hemen sonra çıktığı Ege gezisinde umduğunu bulamayan ve rakibini devirmek için yan kuvvetlere de ihtiyaç bulunduğunu nihayet idrak eden Bayar, AP sağ kanad temsilcilerinin işbirliği teklifini reddedememiştir.

● AP sağ kanadı Demirel'e karşı Erbakan'ı çıkarıyor

Bu arada montajcıları ve büyük sermaye sahipleri ile de ilişki kuran sağcı grup, bir yandan da kabine içinde Demirel'e karşı olan ve öteki hükümet üyeleri hakkında özel kasalarında dosyalar saklayan bazı bakanlarla da uzun süren pazarlıklardan sonra ön anlaşmaya varmıştır.

1969 genel seçimlerinden önce Demirel'i devirerek yerine yığmamış, adı çevresinde gürültüler olmamış ve olmayabileceği bir aday tesbitine çalışan «AP sağ kanadı»nın amacı, desteğini aldıkları çevreleri de memnun edebilecek kişiyi arayıp bulmaktır. Demirel'e karşı olanların gücü, hükümet içindeki ve AP üst kademelerindeki ikili oynayanlardan aldıkları istihbarattan gelmektedir. Açık toplantılar-

NECMETTİN ERBAKAN
Sağ kanadın ve sermaye çevrelerinin Demirel'e karşı hazırladığı yedek...

da susmayı seçen grup, kapalı kapılar ardındaki toplantılarda Süleyman Hükümeti'nin bugüne kadar getirdiği başarısızlığının dokümanını yapmaktadır.

AP sağ kanadına göre, Demirel'in devrilmesini gerektiren sebepler şunlardır:

«Süleyman İktidarının yanlış tutumu sonunda beliren ekonomik buhran, gerek yurttaş, gerekse sermayeyi güç duruma düşürmüştür, protesto edilen tüccarın sayısı onbinlerle söylenmeye başlanmıştır. Son Kıbrıs buhranı, AP iktidarının başarısızlığıdır ve bunun da sorumlusu, yanlış politika izleyen Demirel'dir. Orduyu ve halkı savaş havasına sokan Demirel, 180 derecelik dönüş yaparak sorunlu barışçı yollardan çözümlemesi için İnönü'nün yaptığı tekliflere mahkûm olmuştur. Sola ve Türkiye İşçi Partisi'ne açık cephe alınması ve sonunda Çetin Altan'ın dokümanlaşmış bile kaldırılamaması, solun güçlenip gelişmesi sonucunu doğurmuştur. Seçim beyannameğinde vaad edilen «şumullü afa»nın sınırlarının çok dar tutulması ve bu konuda muhalefete tavizler verilmesi, seçmen kitlelerini kırmıştır. De-

Demirel yanlış bir hesaba imdadır. Çünkü her geçen gün gelişen TİP, CHP'den çok AP'nin işçi ve köylü seçmeninden oy alacaktır. Hükümette yığrannuş ve adları çevresinde eşitli söylentiler ve ithamlar dolaşan bakanların üzerlerine kanatlarını geren Demirel, yanlış tutumunda ısrar ederek bütün muhalefetli ve zinde güçleri karşısına almıştır. Demirel, parti içinde tenkit özgürlüğünü kaldırarak, kendisini tenkit edenleri tek tek AP'den attırarak, tavsiyelere

kulak asmayarak ileride belirecek çözümlemesi güç problemleri bugünden hazırlanmıştır.

Demirel'in izlediği yol ve bugüne kadar sürdürdüğü politika hatalarla doludur ve bu yüzden AP parçalanmak üzeredir. Partiyi kurtarmanın tek yolu, tesanüdü sağlayacak bir lider bulmaktır.

Şimdilik, Demirel'in yerine ikame olunacak ve desteği alınan grupların da benimsediği isim, Necmeddin Erbakan'dır. Erbakan, Odalar Bir-

arak yüzde yü Amerikan emperyalizmine bağı bir sermaye, ağı ve bürokrat sınıfı diktası kur mayı hedef alan bu tutuma karşı meclis içinde ve dışında bütün direnme imkânlarını kullanması en tabii hakkı ve kaçınılmaz tarihi görevidir.

Ne CHP'li başkan vekili İsmail Arar'ın bile rek bilmeyerek AP çoğunluğuya anayasayı ve iç tüzüğü çığneme bahasına aldığı sapıtıcı kararlar, ne muhalefette göründükleri halde gerçekte ay nı sermayeci çevrelere bağı olan ötekli siyasî teşek küllerin renksiz tutumları, Türkiye İşçi Partisini bu tarihsel görevi bütün gücüyle yerine getirme ye çalışmaktan alakoyamayacaktır.

Evet, artık bütün aldatıcı beyanlarına rağmen CHP'nin içyüzü açık seçik ortaya çıkmıştır. CHP, iyi niyetli bir avuç insanın gayretleri bir yana, büt ünüyle egemen sınıfların hizmetinde ve emekçi halkın sosyalist hareketinin karşısındadır. TİP'in temsil ettiği emekçi sınıf ve tabakaların parla mentoda söz ve karar sahibi olmaması için elin den gelen gayreti esirgememektedir.

Ama, tenezzül ettiği bu küçük oyunlar, CHP' yi kaçınılmaz çöküşünden kurtarmak şöyle dur sun, ona doğru daha büyük bir hızla sürükleye cektir.

DEMİREL JOHNSON İLE
(Vâdesi doluyor mu?)

liği Genel Sekreteridir ve Türk ekonomisinin tamamen büyük kapitalistlerin kontrolü altına girmesini öngören Sa nayii Teşvik Kanunu Tasarı sının hazırlayıcılarındandır. Bu yüzden, sermaye çevrele rinin büyük desteğine sahip tir. Ancak, AP'nin sağ kana dı, Erbakan üzerinde sonuna kadar ısrar etmeyecek, diğ er grupların aday teklifleri ü zerinde de müzakere kabul e decektir.

• Sükân sağ kanat hakkında Demirel'e rapor veriyor

Fakat muhakkak olan şudur ki, AP içinde Demirel'e kar şı olan sağ kanad, Demirel'in sıfırdan iktidara gelişini sağ

recektir. Sağ kanad, Demirel'i layan yol ile Demirel'i devirebilmek için muhalefe tin de yüzde 80 desteğini sağ layacağını hesaplamaktadır.

AP içindeki karşı grubu ve muhalefeti küçümseyen De mirel, bir açmazda bulundu ğunun pek farkında değildir. Çünkü kendisinin çok güçlü ve başarılı bir parti lideri, bir başbakan zannetmektedir.

Meclis içtüzüğünün 89. mad desinin ve Seçim Kanunu'nun değiştirilmesinden sonra genel seçimlerde ezici çoğunlukla tekrar iktidara gelerek anaya sayı değiştirebileceğini hesap layan Demirel, mahalli seçim ler arifesinde sol cepheyi tam anlamıyla karşısına alıp şu plânı uygulamayı düşünmekte dir.

Çetin Altan'ın dokunulmaz lığını kaldırdıktan sonra, Te mel Hak ve Hürriyetleri Ko rumu Kanunu'nu çıkartmak ve TİP'in kapatılmasını sağla mak için harekete geçmek...

Demirel'in karşısındaki sağ kanada göre, bu hesap yanlış tır. Çünkü, parlamentodaki 600 sandalyenin 1969 seçimle rinde 500'ü ele geçirilirse bile, anayasayı değiştirmeye kalkış mak, gereksiz ve tehlikeli bir davranıştır. (Tabii, Bayar ile yapılan pazarlıkta bu konuda hiç söz edilmemiştir.) Anaya sayı değiştirmeye teşebbüs et mek yada değiştirmek, yarar dan çok zarar getirecektir. Çetin Altan'ın dokunulmazlı ğının yeniden kaldırılmasına ve terör kanunun çıkartılmasına çalışmak, ancak genel seçim lerden sonra ele alınacak konu lardır.

İçişleri Bakanı Sukan, Demirel'e verdiği son raporun da eski DP'lilerin ve AP sağ kanadının temasları ile ilgi li geniş bilgi vermiş, sağ ka nadı başarısızlığa uğratacak tedbirler alınmasını tavsiye etmiştir. Sukan'a göre yapıla cak iş, bütçenin parlamentod an geçişinden hemen sonra kabinede revizyona gidilerek başarısız ve adı çevresinde çok söz edilip yıpratılmış, ser

Yalnız kalmak

Yaşar Kemal

Lâf ebeleriyle, yalnız sözün tad ını çıkarmak için konuşanlarla ce belleşmek zor iştir. Devreye hen dek atlat maktır. O adamların kafasına hiç bir ger çeği sokamazsın. Zaten derileri de gerçe ğe varmak değildir. O sadece konuşsun yeter ki, yeter ki dinleyecek bir tek kişi bul sun. O kendisiyle doludur. Kendi benini doyurmaktır her eylemi. Kendi beni nasıl, nerede doyarsa o oradadır. Bizim politika cılarımız arasında böylelerinden çok var. Onlarla dipsiz basız tartışmak sonuçsuz bir şeydir. Türkiye'de de iş yapma dururken tutturmuşlar bir devrim taktiğidir, gidiyor. Ben uzun bir süredir izliyorum hepsi aşağı yukarı aynı şeyi söylüyor. Ama öyleyse ni çin bu devrim stratejisi sözü sürüp gidiyor? Niçin tartışma bu kadar uzayıp gidiyor?

Örneğin Türkiye İşçi Partisinin prog ramında var. Açık seçik yazılı. Programda diyor ki, yan tabakalardan da emekçiler yardım görmeliler, görebilirler. Türkiye İş çî Partisi yan tabakaların yardımını sağla mayı çok istiyor. Her sözcüsü bunu her yerde tekrarlıyor. Fakat bu hiç söylenme miş gibi, programda hiç yazılmamış gibi, adam çıkıyor, diyor ki, Türkiye İşçî Partisi strateji yanlışlığı yapıyor, ara tabakalara önem vermiyor. Bunu günlerce aylarca söy lüyor. Yeni bir şey bulmuş gibi, Türkiye'yi kurtaracak bir politik yenilik bulmuş gibi. Adamın karşısına geçiyorsun, bak arkadaş diyorsun, işte program, bak ne yazıyor yan tabakalar için... Madde madde gösteriyor sun. Bak arkadaş, diyorsun şu sözcü şunu şurada yazdı, şurada söyledi. Hiç aldırır mıyor, duymuyor. Hahire konuşuyor, yazıyor, yan tabakalar önemli, önemli ama yanlış yoldaki Türkiye İşçî Partisi bu doğru yolu göremiyor... Benim aklım kesti, bazı kim selerin işi gücü yok, lâf ebeliği yapıyorlar Bir de antiemperyalist savaş stratejisi var. Beş aşağı beş yukarı orda da herkes aynı şeyi söylüyor. Üstelik antiemperyalist savası bu çağda yalnız Türkiye veriyor değil. Aşa ğı yukarı her geri kalmış memleketin de bu savaşta koşulu aynı. İkinci sömürgeci lige karşı geri kalmış bir memlekette hangi sınıf doğuşuyor, doğuşan sınıfa hangi taba kalar yardım ediyor, apaçık, her şey gün gibi ortada. Bilinmemiş, duyulmamış, görül memiş, hiç kimsenin aklının ermeyeceği bir gerekmiş gibi bunu da pişirip kolarıp or taya sürmek... Ben bilirim, hiç kimse bil mesin aşağılık duygusu ardına sığınmak.. Neyse o onların bileceği bir iş. Bunca yıllık deneylerimle ben bir şey öğrendim: Top lum bir dahidir. Hiç kimseyi yutmaz. Herkes

namusu, yüreği, kafası ve gönlü kadar or tada kalır. Çalışkanlığı ve bir kavgaya yü de yüz canını koyduğu kadar. Toplum bir yutar gözükür, iki... Üçüncüsünde insanı tepetaklak ediverir. Sol kavgı, insan soye nun bu en kutsal kavgasıdır götürmez... Arınmış bir yürekle yola çıkmayan mutla ka tökezler.

Aslanan örgüttür bu kavgada. Bunun ü stünde de lâf ebeliği gerekmez. Örgütü bir iki kişi yapmaz, bir bütün yapar. Bir gele nek, bir aşama yapar. Çürüklüğünü sağlam lığını bir iki kişinin sırtına yükleyemezsin.

Gençliğimdeydi, bir polis sefiyle karış laşmıştım, beni sıkıştırıyorlardı, bir örgüt içinde miyim, ya da değil miyim. Polis Se fi zeki bir adamdı. Benden iş çıkmayacağı nı anlayınca bana öğütler vermeye başladı. Vatan millet Sakarya edebiyatına veryansın ediyordu. Bir ara:

«Siz köylülerin hepimiz sosyalist olsanız bana vız gelir,» dedi. «Bütün Türkiye teker teker sosyalist olsa bana vız gelir. Yeter ki iki kişi bir araya gelip bir teşkilât kurma sınlar.»

Çok gençtim. O gün bu gündür bu söze mim koydum ve üstünde düşündüm. Örgüte vurmak, ona izin vermemek her şeyi halledi yordu onlar için. Bunca yıl emekçi örgütüne bunun için izin vermemişlerdi. Bunun için örgüt bir yalan, bir iftira, inanılmaz bir kö tü propaganda ateş çemberine alınmıştı. Bu nun için emekçi örgütü karşısında düşman lar kuduruyorlar, deliriyorlardı. Hep örgüt, hep örgüt...

Bunun için ister adı sola çıksın, ister sağa, kim örgüte saldırıyor, ister dolayla, ister cepheden, o emekçilerin düşmanıdır. İster İşçî Partisi'nin içinde olsun, ister dışın da, kim örgüte zerre kadar zarar veriyorsa, çünkü aslanan örgüttür, o emekçilere düş mandır yada yanılmıştır.

Döne döne doğuşmak diye bir söz var dilimizde. Emekçiler, gerçek emekçi dostla rı bu düğüste yalnız kalacaklardır. Doğuş büyüdüke, iş sıkılaştıkça yalnız kalacak larıdır. Bir gözden bir göze vefa yoğ imiş, sözü güttükçe gerçekleşecektir. Örgüt fazlal ığını döke döke gidecektir. Bu hep böyle olmuştur.

Türkiye koşullarındaki bir memlekette bir emekçi örgütünün Türkiye İşçî Partisi haline gelebilmesi, getirilebilmesi çok zor bir iş. Onun için örgütümüzün üstüne titre meliyiz. Bu büyük talihî tepmemeliyiz. Ve örgütümüzün yöresinde demir demir kenet lenmeliyiz.

mayenin ve işadamlarının sempatisini yitirmiş bakanla rın yerine sağ kanadın liderle rinden en az üç kişinin getiri lmesi, karşı cepheyi yıkacak, hiç olmazsa bir süre için ça lışmalarını durduracak ve iş birliği yapılan çevreleri kuş kuya düşürecektir.

• Amerika şimdi lik seyreici kalmayı tercih ediyor

Partili partisiz her gruba hoş görünme çabasındaki Sukan'ın sol için Demirel'e tavsiyesi ise şöyle özetlenmek tedir:

«Genel seçim arifesine kadar Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu'nu çıkartma mak en yerinde davranıştır. Çünkü, yürürlükteki mevzuat şimdilik yeterlidir. Sonra ba sının eskisi gibi tevkifler üze rinde durmamaktadır. Bunun

sayısı örnekleri vardır. Basını kuşkulandırmadan aynı tempo ile solu yıldırma mümkündür.

Seçim arifesinde parlamen todaki bağımsız grup ile YTP' den, GP'den, CKMP'den ve MP'den çok sayıda milletve kil ve senatörü vâadlerle AP saflarına aldıktan sonra her türlü kanunu kolaylıkla ve saltatiz çıkartmak mümkün dür.»

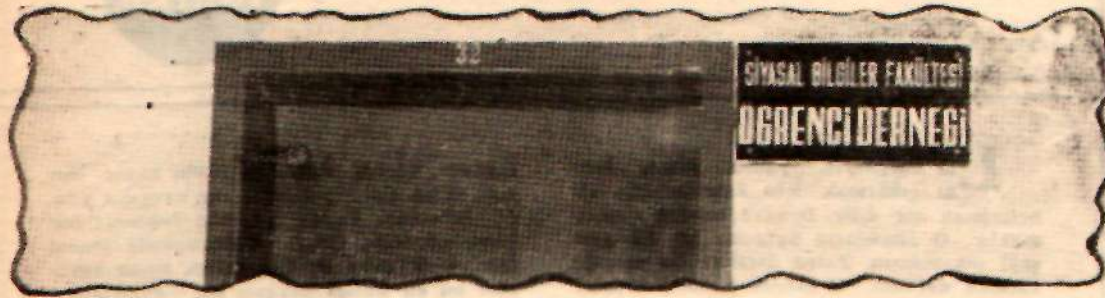
Ancak, her şeyin en iyisini kendisinin bildiğine inanan Demirel'in raporda yer alan tavsiyelere pek kulak asacağı sanılmamaktadır.

Kaldı ki, Amerika AP sağ kanadına «evet» diyecek olursa, ki diyecektir. Demirel'in bu

tavsiyelere kulak asması da mukadder sonucu değiştirme yecektir.

Amerika'nın Türkiye'deki statüye benzer statülerin hâ kim bulunduğu ülkelerdeki tutumuna bakılacak olursa, yı ranmış ve tehlikeyi getirebilecek kimselerin karşısına çı kanları Sam Amca'nın destek lediği, hiç olmazsa olup biten lere seyirci kaldığı görülmekte dir. Amerika, belki de, mev cut ve gelişmekte olan antipa tinin güçlenmesine meydan vermemek için AP sağ kana dını açıktan açığa destekleme yecektir. Fakat olaylara seyirci kalmasından kendisi bakımdan hiçbir sakıncası yoktur, üstelik bu da bir çeşit destek lemedir.

Bu durumda yapılacak iş Demirel'in devrileceği tarihi beklemektir. Bu tarih ise, ya AP Büyük Kongresi'nin yapı lacığı tarihtir yada kongreden sonra tesbit edilecektir.

MÜLKİYE'YE BASKI!

Gazetecilerden sonra, yüksek öğrenim gençliğine karşı girişilen baskı da son hadını bulmuş ve geçen hafta Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Uluç Gürkan ile Mülkiye Dergisi Sorumlu Yazışmaları Müdürü Turgut Balta, dergide yayınlanan bir yazıdan dolayı tutuklanmışlardır.

Tutuklanmaya sebep olan yazı, Mülkiye Dergisi'nin 4 Kasım 1967 tarihinde yayımlandığı halde, üç aydan beri hiçbir işlem yapılmamış bulunuyordu. Ancak, yukarıdan verilen bir emirle, üç ay sonra polise iki gençlin yakalanması için emir verilmiştir.

Son zamanlarda, hukuk kurallarını hiçe sayarak, savcılığa ifade vermeye çağırılan gazetecileri sabah karanlığında evinden alıp götürmeyi adet haline getiren Ankara Birinci Şube Müdürü 29 Ocak pazartesi sabahı Gürkan ile Balta'yı yakalamak üzere sivil polisleri görevlendirmişti. Sabah saat 7.30'da Siyasal Bilgiler Fakültesi Yurdu merdivenlerini tutan sivil polisler, beşinci kattaki dokuz numaralı odanın kapısı önünde durmuşlardır. Üzerinde «Uluç» yazılı kapıyı vurmaya dahi lüzum görmeden içeri giren polisler, «Uluç Gürkan siz misiniz? Hemen kalkıp giyinin, savcılığa kadar bizi geleceksiniz demişlerdir. Bu ani baskın karşısında şaşır

ran Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Uluç Gürkan, o gün sınavı olduğunu söyleyerek «izin verirsiniz, zaruri ihtiyaçlarımı gidereyim, traş olayım ve giyineyim» demiştir. Buna karşılık, gazeteciler evde bulamayınca eşlerini azarlamayı yititlik sanan Birinci Şube Müdürü Nazmi İyibil'in has adamlarının cevabı şöyle olmuştur:

«Ne lüzum var zaruri ihtiyaçları gidermeye? Giyinmek de, traş olmak da istemez. Şu kaza, giy, bir de yüzünü yıka, gidelim... Daha işlerimiz var...»

Bu arada, ani baskının yarattığı şaşkınlık yüzünden, Uluç'un aklına, kendisini savcılığa çağırın bir yazılı belgenin mevcut olup olmadığını sormak gelmiştir.

Bir ekip Uluç'u götürürken, bir diğer polis ekibi de, Mülkiye Dergisi'nin Sorumlu Yazışmaları Müdürü ve birinci sınıf öğrencisi Turgut Balta'yı evinden alarak adliyeye doğru yola çıkmıştır.

Ankara savcılarından Vahdi Göğüş, iki gencin ifadelerini al-

mış, Uluç Gürkan ile Turgut Balta, sorgularında, yapılan işin usulsüz olduğunu söylemişler, sınava girecekleri için işlerinin bir an önce tamamlanmasını ve salıverilmelerini istemişlerdir. Fakat, sonuç, hiç de gençlerin düşündüğü gibi olmamıştır.

Çünkü Mülkiye Dergisi'nin 5. sayfasındaki «Başkanımızdan» ve 11. sayfasındaki «Latin Amerika'da Devrimci Hareketler» başlıklı yazılarda Türk Ceza Kanunu'nun mahut 142. maddesine göre suç işlendiği öne sürülmektedir. Ve bu iddia ile savcılığın mahkemeye sevk ettiği gençler Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesi'nde tutuklanarak Ankara Merkez Cezaevi'ne gönderilmişlerdir.

Olup bitenleri yakından izleyen Ankara Merkez Cezaevi yöneticileri, yeni yeni konukların geleceğini bildikleri için, çok önceden gerekli hazırlıkları yapıp hapisanenin Denizel Bulvarı'na nazır Hilton'unda boş yatakları önceden nazırlamışlar, yeni konukları burada ağırlamışlardır!

Uluç ve Balta'nın başına gelenler bunlarla da bitmemiştir. İfadeleri alınırken yakapaça savcılığa getirildikleri ve sınavlarından alkonuldukları için savcı ile tartışan gençler aleyhine «görevli memura görevi başında hakaretleri» de dava açılmıştır.

Olay kısa zamanda gençlik kuruluşları ve fakültelerde

ULUÇ GÜRKAN VE TURGUT BALTA
(Devrimciler için mecburi durak: Hapishane!)

duyulmuş ve giddetli tepki yaratmıştır. Çünkü, gençlik liderleri bilmektedirler ki, bugün Uluç ve Balta'nın başına gelenler, ergeç kendilerinin de başına gelecektir.

Çünkü devr-i Süleyman'da hapishaneler artık devrimciler için mecburi durak haline gelmiştir...

Yağma

- Milletın parası sağcı derneklere haraç veriliyor

Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da İstanbul il bütçesi il genel meclisinde görüşülürken milletın parası, sağcı derneklere haraç olarak yedirilmiştir.

Bilindiği gibi evvelce vilâyet bütçesinden derneklere ayrılan yardım fonu sadece 500 bin lira olduğu halde, AP'ilerin oylarıyla önceki yıl 3 milyona, geçen yıl 5 milyona, bu yıl ise 8 milyona çıkartılmıştır. Derneklere yardım faslında ise, aslan payını sağcı dernekler almıştır.

1968 bütçesinde sadece cami ve kuran kursu yaptırma derneklerine tahsis edilen miktar 603.500 lira'yı bulmaktadır. Başlangıçta komünizmle mücadele derneklerine yardım edilmemesi kararlaştırıldığı halde, son anda AP'ilerin oylarıyla bütçede değişiklik yapılarak bu derneklere de 25 bin lira ayrılmıştır.

Yine sağcıların kontrolünde bulunan İstanbul Fetih Cemiyeti'ne 25.000, İlim Yayma Cemiyeti'ne 50.000, aynı cemiyetin Sağmalcılar şubesi'ne 25.000 lira tahsis edilmiştir.

Öğrenci derneklerine doğrudan doğruya tahsis yapılmamış, fakat ihtiyaçları nisbetinde tevzi ve takdiri valilikçe yapılmak üzere valilik emrine 200.000 lira tahsis edilmiştir.

Ne var ki, uygulamada bu gibi fonların devrimci kuruluşlar emrine verildiği şimdiye kadar görülmemiştir. Muhakkak ki bundan da sağcı öğrenci kuruluşları yararlanacaktır.

Diğer derneklere yardım dağıtımında da büyük adaletsizlikler vardır. Nitekim, vatandaşın sağlığını korumak için mücadele eden bir Türk Kanseri Derneği'ne sadece 5 bin lira verilirken; il Genel Meclisi Üyesi AP'li Halide Ahıska'nın başkanı bulunduğu Türk Anneler Derneği'ne de aynı miktarda yardım yapılmıştır.

Bütçenin mecliste görüşülmesi sırasında AP'li üyelerle muhalif üyeler arasında sert tartışmalar olmuş, CHP'li Ayhan Yetkiner, «hayır derneklerine ceplerinden beş lira vermeyenler, millet kasasından yüzbinleri mensup oldukları teşekküllere sacıyorlar. Haşbuki bu para ile yolsuz köylere yol, ıksız köylere ışık, okulsuz köylere okul sağlanabiliirdi. Vicdanlarımızı sesleniyorum. Bu fakir milletın parasını çarçur ederek partizanlık kapılarını tekrar açmayınız» demiştir.

Bu uyarıya rağmen, AP'li ler Yağma Hasanın böreğini yağma edeceğine milletın parasını mutlu azınlığın çıkarları, na hizmet edecek derneklere bölüştürmüşlerdir.

BEYİN SALATASI

Son günlerde Bülent Ecevit, CHP denen Zekeriya sofrasının baş taamı oldu. Bu işin sofracılığına da Damad-ı Şehriyari, Metin Toker Bey üzerine aldı. Kendisi 30 Ocak günü Milliyet'de buyuruyor ki:

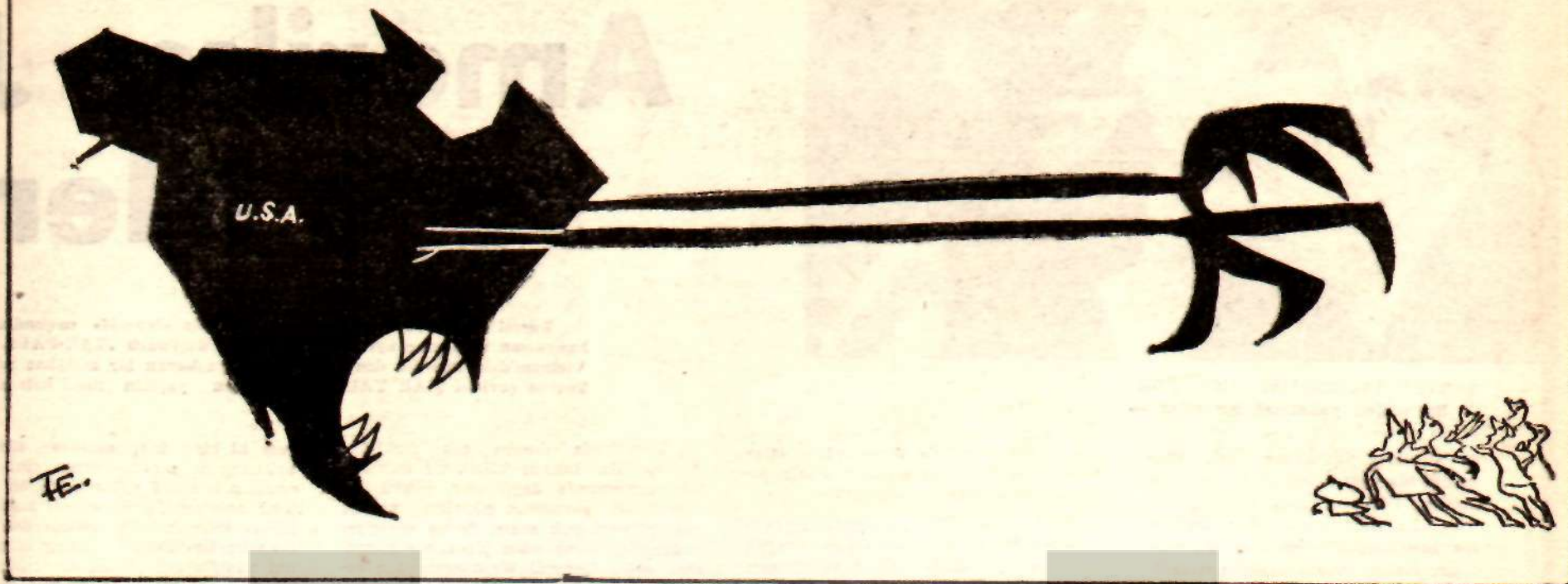
Saman ateşine benzeyen bir alevden sonra Ortanın Bolu bir tek adım ileri gitmemiş, üzerinde su NATO sorunu hariç, zerrece kafa yorulmamıştır. Düşünmek lâzımdır ki, «Aydınlık Partisi» CHP'de hâlâ bir avuşturma bürosu kurulamamış ve onun başına bir «düşünen beyin» getirilmemiştir. Türkiye'de, tam Ortanın Solunda, Doğan Avcıoğlu, Mümtaz Sosyal, Atilla Karacananoğlu, Şerif Mardin ve saire gibi pırıl pırıl beyinler varken...

CHP'nin uzun kurban listesini herhalde bilen bu sözü geçen arkadaşlar, şu fıkranın da yabancısı olmasalar gerek: Tiki Kardeş, adı ve kendi lâzım bir hayvancağa yansa. İnsanların elinden çektiği

çileleri sayıp dökerek, zavalheri hayvanlar âlemine göçmeğe kandırır. Ve ilk iş olarak, tabii, Hayvanların Sultanı, Aslan'a takdim edilmesi gerekmiş. Aslan'ın inine girer girmez, Sultan bir pençede indirmiş yere hayvancağızı. Çok da aç olduğu için, eti kaba yerlerinden yemeğe başlamış. Bu arada Tiki Kardeş de kurbazın beynini mideye indirmiş. Aslan ilk açlığını bastırıp, daha lezzetli, daha ince parçalardan da tatmağa kalkıkda, beynin yerinde yerler estiğini görüp, gazaba gelince, Tiki Kardeş: A, Sultanım, demiş, beyni olsaydı zaten, sizin yanınıza gelir miydi hiç!

Beyinli olduğu müslüm bulunan bu arkadaşlarımızın CHP'ye «beyinlik» etmeğe yansa. Bu Metin Toker ne acayib adam, değil mi? İnönü'ne damat oldu, iyi, güzel, Allah mesut etsin! Ama, bakın, şimdi de tutmuş, Millete damatlık etmeğe kalkıyor...

Çan YÜCEL

1968 BÜTÇESİ

Prof. Sadun AREN

1 963 yılından, yani 5 yıllık plânlar yapılmağa başlandığından beri hükümetler her yıl, yalnız bütçeyi değil, fakat bunun yanısıra kapsamı daha geniş olan, «Yıllık Program»ı da hazırlamakta ve yayınlamaktadırlar. Bu iki döküman birarada hükümetin o yılık ıcratını göstermektedir. Bundan ötürü, bütçeyi incelerken yıllık programı da daima gözönünde tutmak lâzımdır.

Bilindiği gibi Adalet Partisi iktidarının temel iktisadi görüşü millî ekonomide kapitalizmi, yani özel sektörcülüğü ve özel teşebbüsleri hâkim kılmaktır. Buna paralel olarak yıllık programda ifadesini bulan kalkınma tedbirleri müteşebbis yetiştirmek ve bunun için de müteşebbislere çeşitli avantajlar sağlamaktan ibarettir.

Özel sektörü teşvik adı altında müteşebbislere sağlanacak bu avantajların başında vergi hasılatından bunlara bir miktar kaynak (para) devretmek gelmektedir. 1968 yılında bu suretle devredilecek para miktarı 347 milyon liradır.

Bu kaynak devri işi, özel sektöre sağlanan avantajların sadece biri ve sadece en göze batanıdır. Bunun dışında, vergi indirimleri, kredi kolaylıkları, döviz tahsisleri ve müteşebbislerin aşırı kârlar yapmalarına imkân sağlamak gibi daha birçok teşvik tedbirleri de yürürlüktedir.

Açıktır ki özel sektöre dolaysız ve dolaylı olarak sağlanan imkânlar kamu sektörünün kaynaklarını daraltmaktadır. Ayrıca, eğitim ve sağlık gibi konularda bile «herkes kendi başının çaresine bakmalıdır» şeklindeki özel sektörcü zihniyet hükümetlere hakimdir. İşte bu nedenlerden ötürü, devlet bütçeleri bütür kalmaya mahkum olmuşlardır.

Gerçekten, 1961'den 1966'ya kadar gayrisafi millî hasıla cari fiatlarla %87.7 oranında arttığı halde Genel Bütçe sadece %64

oranında artmıştır. Oysa, bilindiği gibi, toplumsal ihtiyaçların hızla artması, bütçe harcamalarının millî gelirden daha büyük hızla artmasını zorunlu kılmıştır. Nitekim bu durum Maliye biliminde yerleşmiş bir eğilim, bir prensip olarak kabul edilmiştir.

Bütçedeki nisbi küçülme 1968'de daha da artmıştır. Gerçekten, 1968 bütçesindeki artış %13,3 oranındadır. Ancak bu görünüşte bir artıştır. Hizmet gücündeki gerçek artışı bulabilmek için, bundan, personel ücretlerine zam yapmak için konulmuş olan 400 milyon lira ile mahalle bekçileri ücretlerinin Bütçe kapsamına alınmasından doğan 105 milyon lirayı çıkarmak lâzımdır. Bu çıkartma yapılmıca artış oranı %10,7'ye düşmektedir. Ancak bu oran da gerçek durumu göstermez. Bundan da, yıl içindeki muhtemel fiat artışlarını düşmek lâzımdır. İnsafî bir tahminle fiat artışlarının %6 oranında olacağını farzederseniz, Bütçenin reel hizmet gücündeki artış sadece %4,7 oranında kalır ki, bu, plânlanmış olan %7'lik millî gelir artışının çok gerisindedir.

Kaldı ki, mesele sadece Bütçenin tümünün küçüklüğünden ibaret de değildir. Ödeneklerin çeşitli hizmetler arasındaki dağılışı da çok kötüdür.

Gerçekten bugün herkesin tartışmasız olarak kabul ettiği toplumsal önceliklere göre, eğitim ve sağlık hizmetlerinin birinci sırayı almaları lâzımdır. Bu prensibin gerçekleşmesinin belirtisi, eğitim ve sağlık bütçelerinin, bütçenin tümüne nazaran daha hızlı artmalarıdır. Anlaşılaacağı üzere, bu takdirde, Eğitim ve Sağlık Bütçelerinin Genel Bütçe içindeki payları artar.

Oysa ilişik tablodan anlaşılacağı üzere, 1963'ten beri bu hizmetlerin paylarında hemen hiçbir artış olmamış ve tersine 1968'de düşüş olmuştur. Zaten yetersiz olan Eğitim ve Sağlık durumumuzun, bu bütçe anlayışı

ile iyileştirilmesi şöyle dursun daha da kötüleşmesinin önlenemeyeceği çok şüphelidir.

Bütçenin resmi açığı 500 milyon liradır. Oysa, aynı Hükümet tarafından ve aynı zamanda hazırlanmış olan yıllık programdaki gelir tahminleri esas alınır. sa, açığın 1.117 milyon lira fazlasıyla 1.617 milyon lira olması lâzımdır. Ancak, gelir tahminlerinin samimiyeti ve sıhhati hakkında burada tartışma yapmayı gereksiz buluruz. Bizce daha önemli olan mesele, bütçenin değil, fakat bütün ekonominin genel dengesidir.

Fiatlardaki devamlı artışın (enflasyon) ve dış ödemelerdeki sıkıntıların açıkça ortaya koyduğu üzere, bu denge bozuktur. Bu bozukluğu düzeltmek için hiçbir ciddi tedbir de alınmamıştır. Bu yüzden önümüzdeki yılda enflasyon daha şiddetlenecek, dış denge daha da bozulacak ve belki 1958'de olduğu gibi yeniden bir devalüasyona ve stabilizasyona (faaliyetleri kısma ve işsizlik yaratmaya) gitmek zorunluğuna doğacaktır.

EĞİTİM VE SAĞLIĞIN BÜTÇE İÇİNDEKİ PAYLARI

	Eğitim	Sağlık
	%	%
1962	14.5	4.2
1963	14.5	4.0
1964	14.3	3.7
1965	13.9	3.6
1966	14.1	3.9
1967	14.7	4.3
1968	14.5	4.0

NOT : 1962 - 65 yılları kesin, diğerleri bütçe tahminleri.

Kaynak : İstatistik Yılığ 1964/65 ve bütçeler.

SARTRE AMERİKA'YI SUÇLUYOR — Bir milleti yoketmek istiyorlar —

● Vietnam Savaşı'nın artık bilin-medik bir yanı kalmadı gibi geliyor insana. Yüzlerce tanık ifadeleri ve hikâyeler yayımlandı. Amerikalıların kendileri bile samimi davran-dılar. Güney Vietnam'da gazeteci-leri isteyerek kabul ediyor ve uzun uzadıya, vicdan huzuru ile, Viet-namlıların direnmesini kırmak için kullandıkları yeni silâhlar hakkın-da izahat veriyorlar. Vietnam sa-vaşı, olayların mahallinde filme a-lındığı ve her gün televizyon ek-ranlarında gösterildiği ilk savaş belki dünya tarihinde. «New York Times»'da hemen her gün işkenceye tâbi tutulan - tabii hep başka bir Vietnamlı tarafından - bir Viet-namlıyı gösteren «cür'etkâr» bir re-sim çıkmaktadır. Bütün bunlar, olaylardan günü gününe ve sada-katle haberdar edilen bir kamuoyu önünde, güpe gündüz ve apaçık yö-netilen bir savaş hissiyatı vermekte-dir.

«Russell Mahkemesi»nin ilk celsesi, Amerikan tecavüzünün şart-ları ve Birleşik Devletleri seferi kuvvetlerinin bazı metodları hak-kında kamu oyunu aydınlatmıştı. Sizden şunu sormak istiyorum: İkinci celse sırasında bilmediğiniz daha ne gibi şeyler öğrendiniz?

— Bir çok şeyler öğrendik fakat, daha önemlisi, bazı şeyleri anladık. Bilhassa şunu anladık ki, bundan daha az sami-mi ve daha iki yüzlü bir savaş görülmüştür. Hiç bir zaman kamuoyu bir çarpışmanın teferruatından bu kadar iyi haberdar edildiği halde, onun gerçek an-lamı konusunda bu kadar karanlıkta bırakılmamıştır.

Kopenhag'da çok garip bir şey oldu. Buraya gelirken hepimiz jenosid soru-nunun bahis konusu edileceğini biliyor-duk ve işin başından beri bunun üze-rinde tartışmıştık. Fakat şunu söyleme-liyim ki bu tabir bir çoğumuzu tedirgin etmişti. «Bir milletin yok edilmesi» de-mek olan geniş anlamında bu tabir müp-hemdir, ve denilebilir ki insanın yeryü-zünde var olmasından beri jenosid ek-sik olmuştur. Hukuki anlamda ise, iki Cihan Harbi sırasında Lemkin tarafın-dan, bazı katliamlar vesilesiyle ortaya ko-nulmuş olan bu kavram, milletlerarası bir toplantı tarafından ilk defa olarak 1948 yılında, Hitler tarafından Yahudi-lere karşı girişilen sistematik imha ha-reketine benzeyen her teşebbüsü peşin olarak mahkûm etmek için kabul edil-miştir.

Ben bile, Vietnam içinde bu büyük lâfa baş vurmanın yararlı olup olmadı-ğını kendi kendime sormuştum. Bu ka-dar ileri gitmenin ne lüzumu vardı? Bu-ma kanıtlayacak durumda olduğumuza göre, Amerikalıların işkence yaptıkları-nı, bitkileri imha ettiklerini, aile yapı-rını parçaladıklarını ve çeşitli savaş suç-ları işlediklerini tesbit etmek yetmez-miydi? Arkadaşlar tâ Paris'ten bize tele-

fon ediyor ve şöyle diyorlardı: «Her halde jenosidi kabul etmeyeceksiniz, de-ğil mi. Aşırı gitmiş olursunuz.»

Fakat sonradan, tanık ifadeleri önü-müze yığıldıkça, bu harbin gerçek yüzü önümüze serildikçe -çünkü ne de olsa pek çok şeyler öğrenmiştik- Vietnam'da cereyan eden olayları tanımlamak için «aşırı veya değil» jenosid kavramından başka bir kelime bulunmadığını anladık. Başlangıçta bu konuda en ılımlı ve çe-kimler olanlar da ötekiler gibi kanaat getirdiler.

● Amerikalıların Vietnam'da yap-tıkları ile, geçmişte başka yerlerde «topyekûn savaş»lara girmiş başka orduların yaptıkları arasında bir fark var mıdır? Müttefikler İkinci Dünya Savaşında Dresden ve Ham-burg'u yerle bir ettikleri zaman, kimse jenosid diye bağırمامıştı. Oysa ki, maksat mümkün olduğu kadar çok Almanı öldürmektil.

— Aşağı yukarı aynı kuvvette milletler arasındaki «topyekûn savaş» ta jenosid-den bahsedilemez, çünkü yok olmak riskleri, hiç değilse balsağıçta, iki taraf için eşittir. «Topyekûn savaş» ta sivil halk ile askerler arasında artık fark gö-zetilmiyorsa, bu bütün halk savaş gay-retime katıldığı ve onu benimsediği içindir. Örneğin, 1914'de bunu gördük: sen-dikacılar, sosyalistler barış için mücade-le etmiş olmalarına rağmen, derinden ge-len bir dalganın etkisi ile ötekiler gibi «Berlin'e!» diye bağırarak cepheye koş-muşlardır. Ve sivil halk da askerler gi-bi düşündüğü için, düşman ikisini aynı sepete koymuştur. Fakat tehdit karşılı-kı idi. Saldıran millet tehlikeyi göze alı-yordu. Hitler Almanya'sı Avrupayı kaspı-kavurdu, fakat atıldığı macerada kendisi de mahvolabilirdi — ve nitekim oldu. Amerika Birleşik Devletleri, Sovyet Rusya'yı atom bombaları ile yok etmek teşebbüsüne girişebilir, fakat Sovyetle-rin mukabelebilmişinin kendilerinden de on milyonlarca insanın canına mal olacağını bilirler. Bu çalınılığı yapsalar bile, hareketleri jenosid kavramına gir-mez, çünkü jenosidin söz konusu olabil-mesi için tasarlanmış, rizikosuz, tek ta-refli bir imha hareketi gereklidir.

Bunun örnekleri vardır. Yahudile-rin Naziler tarafından yok edilmesi ger-çek bir jenosiddir. Aynı şekilde, harbin sonunda tatar halkının Sovyetler tara-fından tasfiyesi de jenosid niteliğindedir. Stalin, haklı veya haksız olarak, Tatar-ların Almanlarla iş birliği yaptığına inanmış ve tutuklamalar ve kitle halin-de sürgünler yolu ile hepsini «İkide» etmiştir.

XIX. yüzyılda, müstemleke harpleri de küçük çapta jenosid'ler yaratmıştır. Fakat bunlar hep şu bakımdan sınır-lanmıştı ki, kolonyalist devletlerin ger-çek amacı mahallî halkı sömürmek, dü-ğük ücretli bir el emeği sağlamak ve bu suretle ucuz ham madde ile pahalı ma-mûl eşya arasında bir kolonyal müba-defe sistemi kurmaktır. Emeğin ücretini düşürmek için belirli bir nüfus kalaba-lığına ihtiyaç bile vardı, ve bu yüzden fazla insan öldürmekten çekinilirdi.

Amerika Je suçu işlemi

Russel Mahkemesi'nin Amerika hakkında «Jenosid» suçundan dolayı hazırlayan mahkeme üyesi, ünlü Fransız düşünürü JEAN-PAUL SARTRE, Vietnam'daki insanlık dışı fiillerini ortaya koyan bir mülakat vermiştir. Türkçe çevirisi ŞİAR YALÇIN tarafından yapılan mülâkatı okurlarımız

Vietnam'da durum çok farklıdır. Amerikalılar burada klâsik bir müstem-leke durumunda değillerdir, çünkü sa-vunulacak ekonomik çıkarları ya hiç yoktur, veya pek azdır. Savaş amaçları hammadde ihraç eden bir pazar kazan-mak değil, General Westmoreland'ın ge-çen Ekim'de açıkça söylediği gibi, Asya kıt'asında bir askeri üs muhafaza etmek ve bütün dünyaya «gerilla harbinin bir şey kazandırmadığını» isbat etmektir. Bu perspektif içinde, Amerikalıların Vi-etnamlıların kendilerine ihtiyacı yoktur. Kendisine mukavemet edenlere karşı girişebileceği katliâmı sınırlayacak hiç bir menfaati yoktur. Ve şimdi bütün mil-let kendisine karşı cephe alması olduğun-dan, bu memlekete müdahalesinin man-tığı onu tam bir jenoside, yani Vietnam halkının hiç değilse teşkilatlanmış bir grup olarak tasfiyesine sürüklemektedir. Bunu Amerikan yöneticileri söylememek-tedirler, fakat savaşanlar bunu hisset-mekte ve çarpışma bölgesine vardıkları-nda, sadece görünürde çelişik olan şu iki formülü çabucak benimsemek-tedirler. Bunlardan birincisi şudur: «İyi Vietnamlı yalnız ölü Vietnamlıdır.» Ame-rikanın görüşü açısına göre bu doğrudur, çünkü Güneyli müttefiklerinden bile emin olamamaktadırlar. Saygon Ordu-su'ndaki askerin ihanet etmesi daima yüzde elli bir ihtimal dahilindedir. «De-mir Üçgen» içindeki başarısızlıkla so-nuçlanan büyük tarama hareketine giriş-tikleri zaman, Amerikalılar Vietnam Genelkurmayı'na tek kelime söylemedi-ler, çünkü her an sızmalar olabileceğini biliyorlardı. İkinci formül ise şudur: «Öldürülen her Vietnamlı bir Vietkong'dur.» Bu da, birinci formül adına yapı-lan katliamları haklı göstermek için kul-lanılmakta fakat aynı zamanda bütün halkın kendilerine karşı olduğunu zım-nen kabul etmektedir.

● Amerikan müdahalesinin man-tığı bütün Vietnam halkının yok edilmesine yol açmaktadır, dediniz. Amerikalıların orada yaptıkları ger-çekten bu mudur?

— Amerikalıların orada yaptıklarını, Kopenhag'da dinlediğimiz tanıklardan öğrendik. Vietnamlılar tanıklık yaptıkları gibi «ki bunların kesinliğine, dürüst-lüğüne, hattâ itidaline hayran olmamak kabili değildir» Amerikalılar da, ve yal-nız harp kaçakları değil fakat Vietnam'da müddetlerini doldurup yaptıklarını ve gördüklerini anlatmak için serbestçe ve kendiliklerinden gelmiş olan gençler de dahil olmak üzere, şahitlik yapmış-lardır.

Biraz önce «New York Times» da zaman zaman çıkan ve Vietnamlılara yine Vietnamlılar tarafından işkence ya-pılırken çekilmiş resimlerden bahsetti-niz. Bu resimlerde hiç bir zaman görül-meyen arkadaşın duran Amerikalı eğiticidir, fakat bu Amerikalı eğitici her za-man oradadır. İşkence sisteminin bize çok etraflı olarak anlatan, kendisi de iş-kence etmiş ve başkalarına işkence et-mesini öğretmiş olan Amerikalı şahitler-den biri olmuştur. On ay bu işle meş-gul olmuş ve bize, âdeta sakin bir şe-kilde, şunları söylemiştir: «Ben sıradan bir Amerikalıyım, fakat şimdi anlıyo-

rum ki bir harp suçlusu olmuştum.» Yaptıklarını bir teknisyen gibi, bir fe-rincinin hamuru yoğurmanın en iyi yo-lunu anlatması gibi, anlattı. Mesleki bir iftihar kalıntısı ile «ötekilerden daha iyi sonuçlar» aldığını, çünkü Vietnam dı-lini bildiğini ve bu itibarla fiziki işken-celerle psikolojik baskıları daha iyi ayarlayabildiğini söylüyordu.

Dediklerine göre, harp sahasında, yani yerinde sorgu diye bir şey yok-muş. Vietkong'un kontrolünde bulunan bir bölgedeki köylerden biri işgal edil-diği zaman, onu yerle bir ediyorlar ve herkesi -fakat bilhassa ihtiyarları, ka-dınları ve çocukları çünkü erkekler çok zaman uzakta, savaşan birliklerin ya-nında gizlenmiş oluyorlar- alıp götürü-yorlar. Bütün bu insanlara şüpheli gözü ile bakıyorlar ve hepsini eski «stratejik köylere» verilen yeni isim olan «yenil hayat köylerine» gönderiyorlar. Bundan sonra işkenceler bazılarını, ya Vietkong olarak ihbar edilenleri ya da üzerlerin-de silâh bulunmuş olanları sorguya çe-kiyorlar. Saygon ordusu birlikleri hare-kâta katılmışlarsa, sorguyu Vietnamlılar idare ediyorlar, fakat daima bir Ame-rikan subayının kontrolü altında olmak üzere. Bütün tanıklar bu noktada birleş-mişlerdir. Gerçi işkence konusunda, mu-hayyileleri hayli geniş olan Vietnamlı-ların fazla öğrenecekleri bir şey olma-makla beraber, Amerikalılar onlara, iş-kencenin etkili olmasının başlıca şartı-nı, yani ıstırapı tedricî şekilde arttırmak sanatını öğretmek için orada bulunuyor-lar. Amerikalı tanığımız bize bu konuda şunu söylemiştir: «Bana yüzü dıpeç darbeleri ile ezilmiş birisini getirdikleri zaman, ağzından nasıl söz alabilirdim?»

Harekâtı Amerikalılar tek başlarına idare ettikleri zaman, tutsakları sorguya çeken ve işkence yapanlar da Amerika-lılar oluyor, fakat bu defa mutlakla yan-larında Vietnamlı bir tercüman bulun-mak şartı ile. Bir filmde, yerde sürünen bir Vietnamlının hayallerini kıyasıya ve durmadan tekmeleyen iri yarı bir Ame-rikalı gördük. Ne şekilde olursa olsun, Amerikalılar daima hazır bulunuyor-lar. Vietnamlıların sadece birbirlerine işkence ettiklerini iddia etmek, gerçeğin ancak yarısını dile getirdiği gibi, Ame-rikada, «bütün bu insanların vahşi ve hayvan gibi» oldukları fikrini yaymağa çalışan ırkçı bir yalan kisvesine bürün-mektedir.

Bir tutsağa işkence edildikten sonra, konuşmuş olsun veya olmasın, ikinci bir sorguya değer görüldüğü takdirde, Ame-rikalılar onu hükümet kuvvetlerine tes-lim etmekte, ve onlar da adamı hapse veya kamplara atmaktadırlar. Burada korkunç ve devamlı şekilde yeniden iş-kenceye tâbi tutulmaktadır. Örneğin, Poulo - Condor cezaevinde hüküm sü-ren iğrenç sadizm konusunda dinlediği-miz tanıkların ifadeleri ezici ve kahre-dici bir nitelikte idi.

Esasen savaşçıların pek azı esir edil-mektedir. İhtiyarlar ve kadınları toplu-yorlar fakat Vietkong askerlerini çok-luk hemen orada öldürüyorlar. Bir Ame-rikalı tarafından alınan bir filmde, ya-ralı tutsakları öldüren askerler gördük.

Genosid niştir!

Delayı veği mahkûmiyet kararı üzerine bir rapor
ARTER Sevel Observateur Dergisi'ne Amerika'nın
niştir. SERGE LAFAURIE tarafından alınan ve
rılarına sunuyoruz.

Şahitlik yapanlardan birisi anlatır: Bir
gün, harekât sırasında yakaladığı dört
esiri ne yapması lazım geldiğini sormuş.
«Başınızdan atın!» diye cevap vermişler.
Adam anlamamazlıktan gelmiş, fakat
tutsaklarla birlikte üssüne döndüğü za-
man, «Ne halt edelim bunları!» diye
adamı azarlamışlar ve esirleri Saigon
ordusuna teslim etmişler.

Bir şey beni çok etkiledi. Harpten
sonra, hatırlarsınız, bizzat Almanlar ta-
rafından çekilmiş olan ve ızdırap çeken
veya ölmek üzere bulunan kurbanlarını,
gaz odalarına doğru götürülen çıplak
Yahudi erkek ve kadınlarını gösteren re-
simleri dehşet içinde seyretmiştik, ve
bu bizi, yalnız yöneticilerin değil fakat
bu sahneleri neşe içinde filme alan as-
kerlerin de suçluluklarına inandırmıştı.
İşte Kopehang'da aynı şeyi gördük. Pic
tarafından gösterilen montaj filmi, tak-
dim ettiği fotoğraf ve filmlerin çoğu
bizzat Amerikalılar tarafından çekilmiş
olmasaydı, imkânı yok gerçekleştirile-
mezdi. Şu korkunç sahneyi gördük: bir
asker ense köküne iki kurşun sıkarak
bir Vietnamlıyı öldürüyor, ve arkasın-
da, bu manzarayı filme alan arkadaşını
güldürmek için, bir kurşun da kurban-
ın makadına sıkıyor.

Bütün Amerikalı askerlerin bu şe-
kilde eğlendiklerini iddia etmiyorum
— bir çokları, bize anlatılanlara göre, ken-
dilerine yaptırılan şeylerden tiksinti
duymuşlardır — fakat bazılarında, tıpkı
Hitler'in askerlerinde olduğu gibi, yok
etmekten kilları kıpırtmadan aldıkları
sevki görüyoruz.

Her zaman olduğu gibi, geri kalan-
lar da istemeye istemeye onları izliyor-
lar. Genç bir Amerikalı zenci bize, bir
terama sırasında subaylarından birinin
önerilerinden geçen bir kadını göstererek
«Haydi, vuruyor musun!» dediğini an-
lattı. Tabii vurmuştu. Subay sadık de-
ğildi: yalnız bu herkesin öldürülmesi-
ni gerektiren bir hareketti. Bu tanıya
niçin ateş ettiğini sorduk. Şöyle cevap
verdi: «Onu öldürmeseydim ergeç beni
öldürürlerdi de onun için.»

Helikopterle «Viet avına» çıkan Ame-
rikalı generalden de bahsettiler. Rasla-
dığı bütün adamları mitralyözle öldür-
üyordu. «Ama yalnız erkekleri, kadınları
değil» diye tasrih ediyordu. Oysa ki,
Vietnamlı kadınlar, bildiğiniz gibi, er-
keklerin giydikleri aynı siyah pijama-
ları ve şapkaları giyerler. Tepeden, ka-
dınları erkeklerden ayırt etmek pek kö-
ley olmasa gerek.

Jenosid kasdı sadece askeri harekâ-
ta inhisar etmekle de kalmıyor. Hukuki
bakımdan, jenosidi, doğum azalmasını
tahrik etmek, insanların fiziki ve fikri
bütünlüğünü sistematik bir şekilde ihlâl
etmek, halkların kitle halinde bir yer-
den bir yere naklini sağlamak maksadı-
na yönelik tasarlanmış bir çaba olarak
tarif etmişlerdir. Bu niyet Amerikalılar
tarafından ifrar edilmemiştir, fakat ça-
baya girişilmiştir.

«Yakılan toprak» taktiğini ele ala-
lım. Bu, Güneyde, Vietkong'un kontro-
lünde bulunan bölgelerdeki ekilebilecek
arazinin toksik maddelerle sulanmasın-
dan ibaret bir metottür. Ormanda siste-
matik bir şekilde «yaprakların kurutul-
ması» tecrübelerine girişilmiştir, fakat
bu, istenilen sonuçları vermemiştir; or-

VIETNAM'DA AMERİKAN İŞKENCESİ
— Uşağına yapıyor, kendisi seyrediyor! —

manın hayatıyeti fazladır, direnmektedir
ve bitkiler yeniden çıkmaktadır. O hal-
de «açık» sahalara hücum edilecektir.
Amerikalıların muhakemesi şöyledir:
«Madem ki ihtilâl ordusu, balığın su
içinde yaşaması gibi halk içinde yaşa-
maktadır, o halde kavanezun suyunu
boşaltmak lazımdır,» yani beslenmesine
ve savaşanları beslemesine engel olmak
için halkı yok etmek. Köyleri yakılınca
köylüler ormanların kenarında yaşama-
ğa, ve ağaçlar tarafından korundukları
için artık uçaklardan görünmeyen ve bu
suretle bombardıman edilmekten veya
zehirli maddelerle sulanmaktan kurtu-
lan daracık arazi şeritlerini sürüp ek-
meğe başlamışlardır. Tatbikatta, Ameri-
kalılar «kavanezun suyunu boşaltmağa»
muvaaffak olamamışlardır, çünkü Milli
Kurtuluş Cephesinin savaşçıları nisbeten
korunabildikleri ormanda örgütlenmekte
ve yiyeceklerini başka bölgelerden sağ-
lamaktadırlar. Onlar, Amerikalıların aç
bırakmak istedikleri köylülere bağlı ol-
mak şöyle dursun, aksine yok edilmek
istenilen köylüler çok zaman onları bes-
lemekte, onlara bakmakta ve yardım et-
mektedirler.

Bununla beraber, Amerikalılar bu
köylülere bir tercih hakkı tanımaktadırlar:
bombardımanlardan ve ağıltan kurtu-
lulmak istedikleri takdirde, en yakın
Amerikan veya hükümet kuvvetleri ka-
rargâhına sığınabilirler (bir helikopter
tarafından öldürülmek tehlikesini bertala-
raf etmek için bunu geceleyin yapmaları
daha uygundur) ve o zaman «yeni
hayat köylerinden» birine yerleştirilir-
ler.

Bunun ne olduğuna bakalım. Bu
köylere yerleştirilen şahıslar, oraya gel-
meden önce iki üç sene Vietkong'un

kontrollü altında bulunan bir bölgede
yaşamış oldukları için pek tabii olarak
şüpheli sayılırlar. Ve tabii buna göre
muamele görürler. İlk önce, bütün Asya
memleketlerinde çok önemli olan aile
yapısı parçalanır. Çok zaman, ailenin
erkeği yıllarca önce milli kurtuluş cep-
hesinde çarpmak için evden ayrılmış-
tır. Fakat evde kalmış ve ailesi ile bir-
likte teslim olmuşsa, hemen sorguya çe-
kilir ve çok kere işkence görür. Çok
genç olduğu takdirde, zorla hükümet or-
dusunda askere alınır. Dolayısıyla aile
bağları gözülür ve nüfus azalmaya baş-
lar. Bu azalmanın önemli olup olmadı-
ğını anlamak için ben bizzat ısrar ettim.
Durumu teyit ve şöyle izah ettiler: 500
bin kişi cezaevlerinde bulunuyor ve
Amerikalıların kontrollü altında bulunan
bölgelerde halkın üçte birinden çoğu
«yeni hayat köylerinde» yaşıyor. 1948
Anlaşmasına göre ise, doğumun
azalmasını intaç eden her türlü icraat ve
tatbikat «jenosid suçunu» meydana geti-
rir.

Bu köylerin halkı çok zaman çalış-
mak imkânından da yoksundurlar. En
az şüpheli sayılanlar Amerikan kampla-
rında ayak işlerinde kullanılırlar, fakat
her türlü kültürün temelini teşkil eden
çalışma ve yaşama dengesi bozulmuştur.
Sağlık şartları çok kötüdür. İşe utanç
verici derecede yetersizdir: ya Ameri-
kalılar gerekli erzakı dağıtmayı «unut-
tukları» için, ya da verilen pirinci ki
bu da bölgedeki köylülerden alınmış-
tır Güney Vietnam'lı memurlar tarafın-
dan kara borsada satıldığı için... Bütün
bunlar, 1948 Anlaşmasının «jenosid su-
cu» olarak tecrim ettiği «fizik ve ruhi
çöküntüler» yaratır.

Demek oluyor ki Vietnamlılar için

yalnız şu iki şıktan biri vardır: ya köy-
lerinde ölmek, ya da «yeni hayat köyle-
rinde» yavaş yavaş insanlığını kaybet-
mek. Hattâ bu hususta bile hakiki bir
seçme hakkından söz edilemez çünkü te-
röre dayanmaktadır: insanlar ancak bom-
bardımanlardan yıldıkları zaman, ya da
zorla götürüldüklerinde «sığınmaktadır-
lar». Vietnam'lılara tanıdığı iddia edi-
len bu serbest seçim hakkı Amerikan
propagandasının uydurduğu bir yalan-
dan ibarettir.

● Mademki Vietnam'daki Ameri-
kan politikası ancak jenoside kadar
gitmeyi göze almak şartıyla bir
anlam taşımaktadır, niçin Ameri-
ka «tırmanma»yı daha da hızlandı-
rarak işi bir an evvel bitirmeyi de-
nememektedir?

— Ekonomik, stratejik ve askeri no-
denlerle bunu yapamadıkları için. Bu
çapta bir harekât birdenbire ve geliş-
miş yürütülemez. Geniş bir hava ve
kara üsleri şebekesinin kurulmasını, yol
ve limanlar inşasını ve çok kuvvetli bir
enfrastrüktür yaratılmasını gerektirir.
Bu da bir iki gün içinde yapılamaz ve
yapılamaması «tırmanma» yı maddi ba-
kımdan frenlemeğe yeter. Atom silâhla-
rının kullanılması işleri kolaylaştırabi-
lir, fakat şehirlerde büyük yerleşme
merkezleri olmayan bir ülkeye karşı
atom silâhlarının da fazla bir etkisi yok-
tur ve uzmanların düşüncesine göre bu
kadar küçük bir arazi üzerinde kulla-
nılmaları bu silâhları kullananlar için
de tehlikeli olacaktır. Diğer taraftan,
böyle bir teşebbüsün milletlerarası so-
nuçları da çok vahim olabilir.

Nihayet, bu nevi bir imha harbi çok
pahalıya mal olur. Bunun için kamu-
oyunu kendisine yüklenen harcamalara
yavaş yavaş alıştırmak lazımdır. Sonra
bu konuda Amerikalı yöneticilerin kar-
şısına çıkan önemli bir psikolojik prob-
lem de sudur: üç yıl önce Amerikan mil-
letine bunun kolay bir iş olduğunu söy-
leyenler, şimdi Asyanın küçük bir za-
raat memleketinin hakkından gelmek
için bütün memleket ekonomisini, tıpkı
Hitler zamanında olduğu gibi, seferber
etmek lazım geldiğini kolay kolay söy-
leyemezler.

«Tırmanma»nın nisbeten yavaş ge-
lişmesi Amerikan hükümetinin insani
bir endişesinden ileri gelmiyey, görüldü-
ğü gibi, daha çabuk gitmenin maddi ve
psikolojik bakımdan imkânsız olusundan
ötürüldü.

Fakat gidis istikameti aynıdır. Jeno-
sid. Çünkü, tekrar ediyorum, bütün halk
kı devrimci bir savaş içinde ayaklanmış
fakir bir memleketi kontrollü altında
tutmak isteyen ileri derecede sanayileş-
miş bir memleket için başka bir çıkar
yol yoktur.

● Amerikalılar bunu başarmak
üzere midirler?

Hayır, çünkü Vietnam halkı tarihte
eşine ender tesadüf edilen bir mukave-
melle kendilerine karşı koymaktadır. Vi-
etnamlılar sadece sağlam bir ekonomik
enfrastrüktürü, şeklini tamamen de-
ğiştirmek suretile muhafaza etmekle kal-
mamışlar, fakat aynı zamanda sosyalist
rejimlerini kurtarmış ve hattâ kuvvet-
lendirmişlerdir. Fakat ne de olsa kur-
banların bu olağanüstü gayretini cellat-
lar için bir hafifletici sebep sayacak de-
ğiliz! Kaldı ki Amerikanın Vietnam'daki
jenosidi çift maksatlıdır. Vietnam halkı-
na karşı gerçek bir jenosid suçu işle-
nirken, öteki kıtaların bütün halklarına
ve bilhassa kendi devrimlerini yapmak
isteyen Latin Amerika ülkelerinin hal-
kına karşı yöneltilmiş bir jenosid tehdidi
de söz konusudur. Vietnam'daki Ame-
rikan cinayeti, Bilreshik Devletlerin he-
gemonyalarının reddedildiği her yerde
islemeye hazır olduğu daha pek çok suç-
ların tohumunu taşımaktadır. Bunu
Amerikan milleti bilmemektedir. Çünkü
ona yalan söylenmekte, sancığının her
tarafa hürriyetlerin korunması için dal-
galandığına inandırılmaktadır. Bunun
için de, insanların hür olmak için çar-
pıştıkları dünyanın her yerinde kendi-
sine karşı yükselen nefretin sebebini
anlayamamaktadır.

Yeni düzen bütün unsurları ile birlikte gelecektir. Şimdi yeni düzenin ekonomik dayanakları hazırlanmaktadır. Tam uygulanmağa konulması için politik mizansenin de tamamlanması gerekir. Bu bakımdan, yakın gelecek, çok ilginç politik gelişmeler gösterecektir.

Plan uygulamasını kolaylaştırmak gerekçesi ile geçen yaz çıkartılmış olan yetki kanununun, nasıl bir uygulamaya yol açacağı konusunda ilk işaretler ortaya çıkmıştır. 1968 programı ve programın yürürlüğe konulması ile ilgili olarak söz konusu kanuna dayanılarak düzenlenmiş olan kararname, son derece ilginç bilgiler vermektedir.

Kararnamenin yol açtığı tepkiler, yetki kanunu tasarısının tartışılması sırasında çeşitli çevrelerin göstermiş olduğu tepkilerden pek farklı olmamıştır. O zaman, konu, daha çok bir anayasa sorunu olarak ele alınmıştır. Şimdi buna eklenen bir de «Devlet içinde devlet» yaratma tezi. Bütün idare içinde Devlet Planlama Teşkilatının bu kadar geniş yetkilerle donatılmış bir kuruluş olarak ortaya çıkışı eleştirilmektedir. Devlet Planlama Teşkilatının, danışmanlık görevini çok gören bir düzenin, ona aynı zamanda bir yürütücülük gücü kazandırmış olmasındaki çelişki üzerinde durulmaktadır. Şimdi gösterilmekte olan tepki, daha önce gösterilmiş olan tepki gibi, biçimsel bir özellik taşınmaktadır.

Gerçekten de kararname ve program ile DPT, hiç olmazsa kağıt üzerinde, büyük güç kazanmış görünmektedir. Bu anlamda, Teşkilat kuruluşundan beri hiç bir zaman böylesine güçlü olmamıştır. Plan ve programların yürütülmesinde önemli roller verilen ve D. P. Teşkilatının kontrolünde çalışacağı anlaşılan, uygulamadan sorumlu kuruluşların en yüksek yetkililerinin katıldığı, kurullar yaratılmaktadır. Yabancı sermaye, çeşitli fonlar ile, vergi ve gümrük muafiyetlerinden yararlanılma konusunda yürütme, esas olarak, DPT tarafından yapılacaktır. Yine kararnameye göre uygulamada meydana gelecek aksaklıklar Devlet Planlama Teşkilatı tarafından süratle izale edilecektir. DPT uygulamayı «yerinde görme» yoluyla izleyecektir.

Uygulama açısından, kararname ve programın temel niteliği idareye karşı büyük bir güvensizlik ortaya koymasındır. Öyle anlaşılmalıdır ki, bugünkü planlar, idarenin genel olarak plana ve özel olarak ikinci plana bağlılığından ve uygulamada bir eşgüdüm (koordinasyon) sağlanabileceğinden kuşku duymaktadırlar. Bütün için de, stratejik yürütme karar ve işlemlerini ellerinde tutmak istemektedirler. Planları bu kuşkuyla dolaylı bütünüyle haksız bulmak imkansızdır.

Çünkü Türkiye'de plan fikrinin denene edilmemesinde, idarenin mi yoksa politikacıların mı sorumluluğunun fazla olduğunu açıklıkla ortaya koymak güçtür. Açık olan sadece, bundan beri kamu yönetiminin planlama teşkilatına yardımcı olmadığı ve çokca zaman da planlamayı baltalamış olmasıdır. Bu geçmişe bakarak, bugünkü planların idarenin işbirliğinden endişe etmelerini doğal saymak gerekir. Böyle bir endişe ileri ki yürütücü kuruluşların tam işbirliğini sağlamak ve yürütmeyi planlamada toplamak için, bunların en yüksek yetkililerine - yukarıda sözü edilen kurullarda üyelikleri doayısıyla - miktarı Yüksek Planlama kurulunca belirlenecek maaş bağlanmaktadır. Plan uygulaması dolayısıyla çift maaş alacak olan yürütücüler, bu kurulların üyelerinden ibaret değildir: «Kurulların başkanı (DPT müsteşarı) tarafından kurulların faaliyetleri ile ilgili koordinasyon hizmetlerinde çalıştırılanlar» da çift maaşa hak kazanabileceklerdir. Planların, böylece kuracakları çift maaşlı idareciler bölüğünün, yürütmenin tam kontrolünü sağlamada çok etken olacağını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Kararname ve programın ortaya çıkardığı düzenin bir yüzü budur. Düzenin etkisizlen yanı da sadece burasıdır. Eleştirilerde ileri sürülen D. P. Teşkilatının son derece güçlü bir hale geldiğidir. Herhalde salt güçlü olmak dolayısıyla bir şey eleştirilemeyeceğinden teşkilatın bu duruma ile Gosplan'a (S. S. C. B. Planlama Teşkilatı) benzediği ve hatta onu bile geçtiği söylenmektedir. Bunun da gösterilebilecek en büyük tepki olduğuna inanılmaktadır.

• Özel sektörün öncülüğünde planlı kalkınma yolu deneniyor.

Bu tepkinin haksız ve yanlış bir tepki olduğunun belirlenmesi gerekir. Haksızlığın Gosplan'a mı, yoksa D. P. Teşkilatına mı yapıldığı fazla önemli değildir. Önemli olan Gosplan ile DPT arasındaki benzetmenin hiç bir dayanağı olmadığıdır. Gosplan'ın yürütme ile ilgili hiçbir yetki ve işlem söz konusu değildir. Sovyet sisteminde planlamanın güçlü olduğuna hiçbir kuşku yoktur. Fakat bu güç Gosplan'ın güçlü olduğundan ileri gelmemektedir. Gosplan'ın işi, siyasal otoriteden aldığı direktiflere göre, uygulayıcı kuruluşların göndermiş oldukları bilgilerle dayanarak planı hazırlamakla bitmektedir. Bundan sonraki aşama, yani planın uygulanması bütünüyle yürütücü kuruluşların, bakanlıkların işi olmaktadır. Eğer, Sovyet sisteminde plan uygulaması, örneğin Türkiye'deki ile karşılaştırılamayacak kadar başarılı ise, bu doğrudan doğruya yürütücü kuruluşların ve onların başındaki siyasi otoritenin plana sahip çıkmalarından ileri gelmektedir.

Gosplan, sosyalist bir ülkedeki planlama teşkilatıdır. Gücünü parçası olduğu sistemin gücünden ayrı düşünmek anlamlı olmayan bir yaklaşımdır. Aynı biçimde de, son derece başka iki düzenin iki kuruluşu arasında bir benzetme veya paralel aramak, son derece yanlış olacaktır.

Bugün açıklıkla görülmektedir ki, Türkiye özel sektörün öncülüğünde özel sektöre dayanarak planlı

kalkınma yolunu denemek istemektedir. Böyle bir kalkınma süresinde de planlamaya önemli ve etkili bir rol verilmektedir. Ortaya çıkan yeni düzenin daha öncekilerden ayrırtı özelliği özel kesime verilen önem'in açıklığı kavuşturulması yanında, planları birer «istekler listesi» olmaktan çıkararak araçların belirlenmesidir. Bu araçlar esas olarak özel kesime yüksek kâr alanları tanımlamaktan ibarettir. Yalnız buna ek olarak ve bununla yetinilerek özel kesimi istenen alanlara itmek için «zorlayıcı» araçlar kullanma eğilimi yeni planlama anlayışının, belki de en belirli yanındır.

Türkiye'de ilk kez, uygulamanın izlenmesinde, özel kuruluşlara ödev verilmektedir. Odalar Birliği, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve esnaf teşekküllerine üçer aylık uygulama raporları hazırlamak ve bunları planlama teşkilatına göndermek görevi verilmektedir. İki koordinasyon kurullarına ticaret ve sanayi odası ile esnaf kooperatifleri temsilcileri katılabilmektedir. Gümrük muafiyetinden yararlandırılanların ithal edilen malları, müracaat konusu olan alanlarda kullanıp kullanmadıkları planlama teşkilatınca seçilen fakat ücreti özel yatırımcı tarafından verilecek olan «ekspertler» tarafından kontrol edilecektir. Büyük yatırımların uygulama ve kontrol-

sım ve bölgelerde yüksek kârı garantiyecek tedbirler alınmaktadır. Buna ek olarak, şimdiye kadar yapılmamış olan, özel kesimde uygulamının özel kesim eliyle izlenmesi yoluna gidilmektedir. Beklenen amaçların gerçekleşmemesi durumunda, bundan sonraki adıma ne olacağını kestirmek güç değildir. Özel kesim eli ile kontrol, tıpkı Almanya'da olduğu gibi kamu eliyle kontrola dönüşecektir. 1968 programında görülen Odalar Birliği ile Planlama Teşkilatını birleştirme eğilimi, bütünüyle gerçekleştirilecektir.

• Böyle bir düzenin izlenecek yol Hitler'in yoludur...

Mekanizmanın bugünkü düzeyde işletilmesi beklenenlerin gerçekleşmesine bağlıdır. Bunlar sağlanmaz ise, alınan tedbirler kendi mantıklarının zorunlu kıldığı yeni tedbirlere yol açacaktır. Bundan sonraki adım, özel kaynak dağılımının, fizik olarak gerçekleştirilmesi-

YENİ EKONOMİK DÜZEN

Yalçın KÜÇÜK

leri yerli veya yabancı özel firmalara verilebilmektedir.

Öyle anlaşılmalıdır ki, sadece yüksek kâr garantileri ile özel kesimin istenen alanlara yöneleceğine pek inanılmamaktadır. Özel kesim, bir ölçüde, yapacaklarının hesabını vermeğe zorlanmaktadır. Kâr garantisi ve zorlama yeni planlama düzeninin iki cephesini meydana getirmektedir.

Yüksek kâr garantisi ile zorlamanın birlikte kullanılması, Türkiye için yeni olmakla beraber, daha başka ülkelerde oldukça sistematik bir uygulama geçirmiştir. Almanya'nın İkinci Dünya Savaşından hemen önce ve savaş sırasında büyük bir başarı ile uyguladığı planlama mekanizması budur. O zaman, Almanya'nın sorunu kısa bir süre içinde barış üretiminden savaş üretimine geçmek idi. Almanya, kaynakların dağılımını radikal bir biçimde değiştirmek istemekteydi. Türkiye'nin de bugün yapmak istediği, mahiyet bakımından, farklı değildir.

Kısa bir zaman içinde, kaynakların normal olarak gittikleri kesim ve bölgelerden başka kesim ve bölgelere akışı öngörülmektedir. Bunu sağlarken için de tercih edilen ke-

Beklenenlerin gerçekleşmesi konusunda umutlu olmak için inadınıca nedenler bulmak güçtür. Türkiye özel kesiminin öncülüğünde bile sanayileşme ve bölgesel kalkınma sorunlarını çözebilmek için devletin katkısına muhtaçtır. Sanayide ve geri kalmış bölgelerde kârlılık oranlarını yükseltmek, yatırımların akışı için yeterli olmaktan çok uzaktır. Gerekli olan yatırılacak kapasitelerin kullanılmasına imkan verecek talebin yaratılmasıdır. Bu ise ancak yüksek bir gelir artış düzeyinde sağlanabilir. Başka bir deyişle, özel kesimin elinde bile, sanayileşme ve bölge kalkınmasının çözümü, bugün gerçekleştirilmesinin oldukça üzerinde bir kalkınma hızının hedef alınıp gerçekleştirilmesine bağlıdır. Ancak çok daha yüksek bir kalkınma hızında örneğin sanayide talep sorunu ve dolayısıyla sanayileşme problemi çözülebilir. Yüksek bir gelişme hızı ise, yüksek bir yatırım ve dolayısıyla da yüksek bir biriktirim (tasarruf) hacmi demektir. Programda biriktirim düzeyini artıracak, değil daha yüksek bir kalkınma hızını, önerilen hızı bile sağlayacak bir düzeye çıkaracak ciddi tedbir-

lerin hiçbirinden sözedilmemektedir.

Birinci plan deneyi yukarıda söylenenleri bütünüyle destekleyecek özelliktedir. Tercihli yatırım indirimi politikasına rağmen bu politikadan Doğuda yararlanmak için teklif bile gelmemiştir. Şimdi bu oranın yükseltilmesi ve başka ayrıcalıklarla tamamlanması hiçbir şeyi değiştirmeyecektir. Sadece şu veya bu ad altında kanunun potansiyel veya gerçekleşen gelirleri bir ölçüde özel kişilere dağıtılacaktır. Bu dağıtımın da sınırsız olacağını sanmamak gerekir. Çünkü, kamunun, halkın yararı bir yana özel kesimi yarandırmak için doğrudan yapmak zorunda olduğu harcamalar vardır. Bunların gerçekleştirilmemesi herşeyden önce özel kesimi rahatsız eder. Bütün ideolojik isteksizliğe rağmen, kamu harcamalarının yıldan yıla artışının en önemli nedeni budur.

Bu durumda ne beklenebileceği açıkça ortaya çıkmaktadır. Herşeyden önce, özel kaynakların akışı merkezî bir otoritenin kontrolüne girecektir. Bu merkezî otoritenin Odalar Birliği yada Planlama Teşkilatı olmasının hiç önemi yoktur. Böyle bir düzende etken bir planlamanın, izleyeceği yol Hitler Almanyasının izleyeceği yoldur. İkinci olarak bazı iş grupları diğerlerinden daha tercihli bir muameleye tâbi tutulacaktır. Hattâ, Almanya'dan farklı olarak - düşük bir üretim düzeyinde bulunduğu için - bazı iş grupları ancak diğerlerinin sırtından gelişebilecektir. Bu ise, iş grupları arasında bir çatışma demektir. Bundan sonra planları bu çatışmanın sonuçlarını gösteren birer belge olarak görmek gerekir.

● Armatörler, müteahhitler, projeciler 1968'de aslan payına konacaklar...

1968 Programı bu son gözleme tipik bir örnektir. Üç iş kolu vardır ki 1968 programında sözü edilen nimetlerden aslan payını koparmıştır. Bunlardan ilki gemicilik. Gemi yapımına girme ve daha doğrusu burada devam etmek isteyen bir müteahhis için düşünülecek her türlü kolaylıklar alınmıştır. Bir kez yatırımın %70 kadarı, teşvik fonu adı altında, devletten kredi olarak sağlanabilecektir. Yatırım ve hammaddenin gümrük ve benzeri vergilerden muafiyet oranı %100'dür. Bu iş koluna uygulanacak yatırım indirimi ise yüzde yetmiştir. Muafiyetler burada bitmemektedir. Gemi yapımıcılığı ile işletmecilik, Türkiye'de birbirinden ayrılmadığı için, muafiyetleri birlikte düşünmek gerekir. Türk gemilerinin, Türkiye ile yabancı limanlar veya doğrudan doğruya yabancı limanlar arasında elde edeceği döviz karşılığı gelirleri, gelirler ve kurumlar vergisinden istisna edilecektir. Bütün bu tedbirlerin gemi montajcılığını ve zaten büyük kârların döndüğü armatörlüğü daha da kârlı bir hale getireceğinde hiç şüphe yoktur.

Aslan payına adaylığını koyan ikinci iş kolu inşaat müteahhitliğidir. Sanayici bir program yapı müteahhitlerinin sanayie geçişinden

yakınmaktadır. Aynı zamanda, istihdam yaratmaktan söz eden bir plan, inşaatda az sermaye kullanılması, önemli bir sorun olarak, ortaya koymaktadır. Program bunları giderecek ve yapı müteahhitliğinde kârları yükseltecek tedbirler alacaktır. İş burada bitmemektedir. Müteahhitlere iş yaratmak için olsa gerek, «Devlet içindeki inşaat şirketlerinin iş durumları, verimlilikleri ve benzeri hususlar Devlet Planlama Teşkilatı tarafından araştırılacak, verimlilik ve kârlılık prensibine göre çalışmayan şirketlerin tasfiyesi cihetine gidilecektir.» Devletin şirketlerinin iyileştirilmesi için tedbir almak söz konusu değildir.

● Yeni düzenin özelliği: müteahhis sırtından müteahhis yaratmak!

Üçüncü ve oldukça ilginç olan bir iş kolu da projeciliktir. Programa göre projecilik önemli bir kalkınma sorunu ve darboğazıdır. Bunu yenmek için de «özel proje, müşavirlik, mühendislik hizmetleri gören büroların teşkilatlanma ve gelişmeleri teşvik olunacaktır. «Bunun için de proje hazırlama üniteleri olmayan kamu kuruluşları ve iktisadi devlet teşebbüslerinin projelerini özel firmalara hazırlatmaları tercih olunacaktır. Bu iş için ötedenberi ileri sürülen, bir kamu kuruluşu kurulması düşüncesi bir kenara atılmaktadır. Dahası var: «Büyük projelerin uygulama ve kontrolünde da yerli ve yabancı müşavirlik firmalarından yararlanılması tercih edilecektir.»

Getirilen düzenin adını koymağa bile, herhalde bir ihtiyaç yoktur. Düzen, bütün unsurları ve çelişkileri ile birlikte gelmektedir. Bu düzenden bütünüyle özel kesimin de hoşlanmayacağı zaman gösterecektir. Çünkü, planın sadece kamu kesimi için zorlayıcı olmasına itiraz edilirken, şimdi özel kesim için bile zorlayıcı olması söz konusudur. Şimdiye kadar yapılan büyük halk kitlelerinin sırtından özel müteahhis yaratma yöntemine, «müteahhis sırtından müteahhis yaratma» yöntemi eklenmektedir. Yeni düzende kamulaştırılan özel araziler bütün alt yapı tesisleri devletçe tamamlandıktan sonra, özel kişilere devredilebilmektedir.

Yeni düzen bütün unsurları ile birlikte gelecektir. Şimdi yeni düzenin ekonomik dayanakları hazırlanmaktadır. Tam uygulanmağa konulması için politik mizansenin de tamamlanması gerekir. Bu bakımdan, yakın gelecek, çok ilginç politik gelişmeler gösterecektir. Çünkü böyle bir düzende etken olabilmek düzenden rahatsız olanların önce dikkatlerini dağıtmağa ya yetmediği zaman da rahatsızlığın bastırılmasına bağlıdır. Bunun için ise, bir tehlikenin hedef alınması ve buna savaş açılması gerekmektedir. «Tehlike»nin gerçek veya iç ya da dış tehlike olması önemli değildir.

Uluslararası ilişkiler, bir dış tehlike yaratma olanağını azaltmaktadır. Bunun için de yakında devamlı olarak iç tehlikelerin sözü edilecektir.

BÜYÜK İNDİRİM

Dar gelirli emekçiler,
öğretmenler, memurlar,
öğrenciler

Dergisi'ni

84

Kuruşa

Okuyabilirsiniz

Yüzde 33 oranındaki bu indirimden yararlanmak için ANT'a derhal abone olmanız kâfidir.

ANT'A ABONE OLUNUZ

Sadece Şubat ve Mart aylarında uygulanacak olan özel abone tarifemiz şöyledir:

YILLIK : 44 Lira

6 AYLIK : 22 Lira

3 AYLIK : 11 Lira

Abone bedelini havale kâğıdının arkasına açık adresinizi ve mesleğinizi yazarak «ANT DERGİSİ — P.K. 934 — SİRKECİ — İSTANBUL» adresine gönderdiğiniz takdirde çıkacak ilk sayıdan itibaren ANT'ı 84 Kuruşa okumanız mümkün olacaktır.

CİLTLERİNİZİ ALDINIZ MI?

«ANT»'ın cilt kapakları ve ciltlerinin dağıtımına devam edilmektedir. İstanbul'da bulunan okurlarımız bizzat dergi idarehanesine gelerek cilt kapaklarını 15 lira, ciltleri ise 50 lira karşılığında alabilirler. Taşrada bulunan okurlarımız ise taleplerini bildirdikleri takdirde müracaat sırasına göre cilt kapakları 15 lira, ciltler ise 50 lira ödemeli olarak adreslerine gönderilecektir. Ancak, taşradaki okurlarımızın açık adresleriyle birlikte posta ve ambalaj masrafları karşılamak üzere her cilt kapağı için 3 lira ve her cilt için 5 lira ek posta pulunu «ANT Dergisi — P.K. 934 — Sirkeci — İstanbul» adresine göndermeleri gerekmektedir.

Ellerinde ANT'ın ikinci cildine ait 26 dergilik koleksiyonu bulunan okurlarımız da, bunları idarehanemize getirdikleri takdirde ciltleme masrafı ve yıpranma payı karşılığı da dahil olmak üzere 20 lira fark ödemeleri halinde ANT'ın ikinci cildine sahip olabilecekler ve ayrıca ciltleme külfetinden kurtulacaklardır.

Kore ve Vietnam olayları

Amerika Hezimete Sürükleniyor

Amerikan casus gemisi Pueblo'nun Kuzey Kore tarafından tutuklanması ve bu olayın uzantısında beliren bir dizi karmaşık ve tehlikeli mesele, dünyayı topyekün bir nükleer savaşın eşiğine kadar getirmiştir.

Pueblo Olayının yankıları devam ederken, Vietnam'da millî kurtuluş cephesi kuvvetleri, Amerikalılara karşı beklenmedik bir hücumla gemiler ve yirminci yüzyılın bu en güçlü emperyalist kuvvetine, yarım milyon askerine, napalın bombalarına, uçak gemilerine, en modern uçaklarına rağmen yakın tarihte görülmemiş bir darbe indirmişlerdir.

Böylece, uluslararası alanda Amerika kelimesinin tam anlamıyla şamar oğlanına dönmüş, mukadder hezimetin yolu ardına kadar açılmıştır.

Pueblo olayı

Olayın bütün dünyada enine boyuna bütün ayrıntılarıyla tartışılmasına rağmen, Türkiye'ye yansımaları her zaman olduğu gibi «yüzeyde» kalmış, basın genellikle meselenin serüven yanı sıra ilgilendiği. Yönetici çevrelerin bu denli önemli bir meselede «ses çıkarmamayı» tercih etmeleri ise, anlaşılması güç bir tutumdur. Oysa, Pueblo Olayı'nın, dünya barışını nükleer bir savaş tehlikesinin eşiğine getirmesi bir yana, NATO ve CENTO gibi paktlarla Birleşik Amerika'ya sıkı sıkıya bağlı bir duruma getirilmiş bir Türkiye'yi herkesten daha fazla ve doğrudan doğruya ilgilendirmesi gerekirdi.

Pueblo, tepeden tırnağa en modern elektronik dinleme, şifre, yayın bozma cihazlarıyla donatılmış bir casus gemisidir. Casus gemi CIA tarafın-

dan güneyi kuzeyden ayıran ünlü 38. enlem boyunca Amerikalıların bir süredir giriştikleri kışkırtma faaliyetlerine hız verdikleri bir sırada «Kuzey Kore» pozisyonlarının «tesbitiyle» görevlendirilmiştir.

Oysa, Amerikan casus gemilerinin, Güney Kore balıkçı gemilerine karışarak kuzeyin pozisyonlarını tesbitle ilgili casusluk faaliyetinde bulundukları Kuzey'in gözünden kaçmamakta idi. Nitekim, Türk basınında, nedense yer almayan Associated Press'in 27 Ocak tarihli ve Washington mahreçli haberi, «Piyongyang'ın Amerika'yı casus gemilerin faaliyeti hakkında uyarı yapmış olduğunu» bildirmektedir. Kuzey Kore Radyosu da, Washington'da tesbit edilen 6 Ocak tarihli yayınında «Amerika'nın askersizleştirilmiş 38. enlem boyunca giriştiği kışkırtmaların her an yeni bir savaşa yol açabilecek düzeye eriştiğini» hatırlatmış ve Amerika'yı, casus gemileri Kuzey Kore sularına sokmakla suçlamıştır.

Pueblo casus gemisinin Kuzey Kore sahil muhafaza hücumbotları tarafından ele geçmesi, Washington'un bu uyarıyı kös dinlediğini kanıtlamaktadır. Geminin karasuları içinde mi, yoksa uluslararası sulara mı yakalandığı konusunda Amerika'nın kopardığı gürültü ise, dünya kamuoyunda tebessümle karşılanmıştır. O kadar ki, ağırbaşlı Le Monde Gazetesi bile, «dünyanın ortasında burasında casusluk faaliyetlerine girişen ve başkalarının işine burnunu sokan Amerika'nın artık dünya kamuoyunun hararetili desteğine sahip olamayacağını» belirtmekten kendini alamamıştır.

Amerika, Piyongyang'ın uyarılarına rağmen, Pueblo'nun casusluk görevini, yakayı kolaylıkla ele verecek şekilde yü-

USS Pueblo, Kuzey Kore pozisyonlarını tesbit için her türlü istihbarat aletleriyle donatılmış bir casusluk gemisidir...

rütmesine göz yummuştur. Nitekim, Los Angeles Times adlı Amerikan gazetesi de, Pueblo'nun yakalanmasından dolayı hayretini belirterek şu soruyu sormaktadır: «Pueblo neden hava desteğine sahip olamamış, neden o kesimde seyreden başka Amerikan gemileri Pueblo'nun yardımına koşmamıştır?»

HEZİMET TABLOSU
(Amerikalının kaçınılmaz akıbeti...)

Pueblo casus gemisinin mürettebatı esir alındıktan sonra elleri havada karaya çıkartılıyor. Amerikalı denizcilerin beşli «casusluk» suçundan yargılanacaklardır (üstte). Suçunu itiraf eden Pueblo'nun Süvarisi Lloyd Bucher... (sağda)

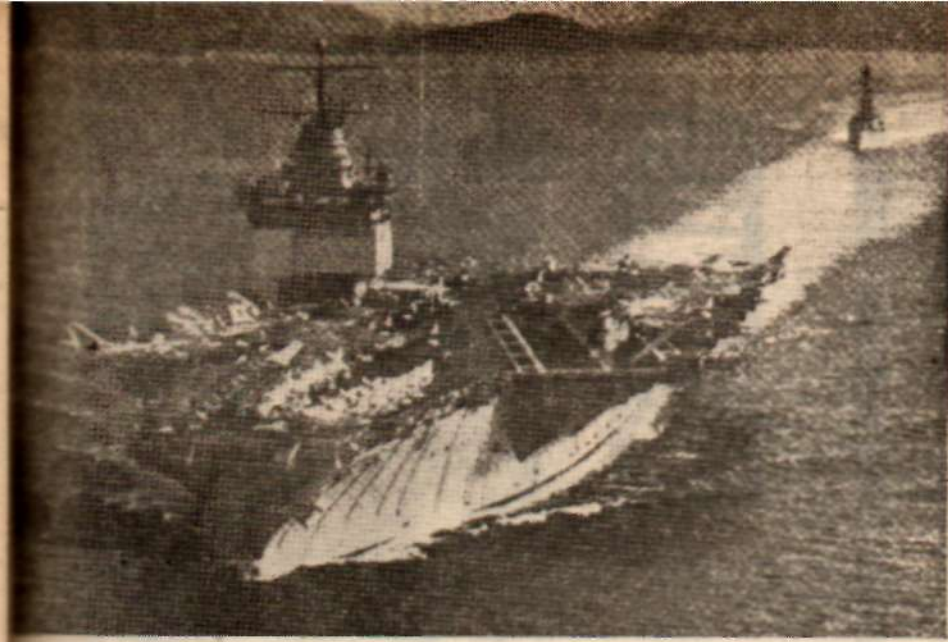
merikan destroyerine saldırıklarını bahane ederek, destroyerlere hiçbir şey olmamasına rağmen, ilk kez Kuzey Vietnam'ı bombalamağa girişmişlerdir. 1965'in nisanından sonra sistematik bir düzeye ulaşan ve «Kuzey'in savaş gücünü dize getirmek» amacını güden torpidobotlarının uluslararası sulara seyreden iki A-

Ancak, Senatör Fulbright'in bu konuda yaptığı soruşturmanın sonuçları, Tonkin Olayı'nın ipliğini pazara çıkartmıştır. Başkanlık seçimlerinden önce yayınlanmaması için soruşturma komisyonu üyesi senatörlere yapılan baskılara rağmen muhtevası basına sızan rapora göre, Washington, önce saldırı stratejisinde karar kılmış, daha sonra «Tonkin Olayları»ni bahane ederek saldırıya geçmiştir.

Bugün Kore'de oynanan oyun da budur.

Avustralya'lı gazeteci Wilfred Bruckett'in 31 Temmuz 1967'de Kore Savaşı'nın 14. yıldönümü dolayısıyla Piyongyang'da nüshü Le Monde'a yazdığı bir yazı, Amerika'nın Pueblo Olayı ile ortaya çıkan bir takım ard niyetlerine ışık tutması bakımından son derece ilgi çekicidir. Avustralya'lı gazetecinin Kuzey Kore Başkanı Kim İl Sung ve Barış Komisyonu Kuzey Kore Temsilcisi General Pak Kuk ile yaptığı görüşmeler şöylece özetlemek mümkündür:

Amerika bizzat Johnson'ın emriyle askersizleştirilmiş böl-

Pueblo'nun Kuzey Kore tarafından ele geçirilmesi üzerine Kore sularına sevk edilen Enterprise uçak gemisi

Westmoreland ve Ho Şi Minh

ge dolaylarında bir süredir girdiği çeşitli kışkırtma hareketlerini artırmıştır. Amerikan, Güney Kore ve Japon gemileri, Kore'nin doğu kıyı kesimlerinde manevralar sürdürmektedir. Ateşkes'ten buyana ilk kez girişilen bu hareketler, «Amerika'nın Kore'de yeni bir savaşa kararlı bulunduğunu» kanıtlamaktadır. Bu endişe ile, Kuzey Kore bütçesinde savunma giderleri için ayrılan ödenek büyük ölçüde artırılmıştır. Ayrıca, General Maxwell Taylor'un Saygon'daki yardımcısı Alexis Johnson ile yine Saygon'da Cabot Lodge'un sağ kolu olan Porter'in Tokyo ve Seul'e tayin edilmeleri ilgi çekicidir. Güney Kore ile Japonya arasında imzalanan anlaşmanın, Güney Kore'ye Japon savunma birliklerinin gönderilmesini öngören bazı gizli maddeleri mevcuttur. Plân, Kuzey Kore'nin askersizleştirilmiş bölgede çıkartılacak bir kışkırtmaya tepki göstermesiyle «uygulama» bahanesi bulacaktır.

James Reston, Pueblo Olayı ile ilgili olarak Herald Tribune International'e yazdığı «Kriz atmosferi» başlıklı yazısında Johnson yönetimini iki hafta içerisinde göre daha savaşçı olarak nitelendirmekte, «McNamara nükleer silahlar konusunda loyvetler ile eşdeğerden söz ediyordu, oysa yeni Savunma Bakanı Clifford üstünlükten yadırgar» demektedir. Reston'a göre, yeni savunma bakanı, aynı zamanda, silahlanmayı hızlandırmaya ve Saygon'un komünistlere düşmemesi garantisi altına alınmaya dek, yani süresiz olarak Vietnam'da kalmasına kararlıdır.

Ölçülü turmanmaya ve sınırlı hedefe taraftar olan, bu yüzden de savaş çılgını generallerle ve onların çıkarbirliği halinde bulunduğu silah şirketleriyle çatışarak istifa etmek zorunda kalan McNamara'nın yerine savaş endüstrisi çevrelerine sıkıca bağlı bir şahsın getirilmesi, Amerika'nın Güneydoğu Asya'da yeni çılgınlıklar peşinde olduğunu kanıtlamaktadır.

Pueblo Olayı, başkanlık seçimlerine kadar Johnson'a Vietnam'da kesin bir «zafer» armağan etmek sevdasında olan askerlerin savaşı Laos, Kamboç ve Kuzey Vietnam'ın istilası dahil bütün Güneydoğu Asya'ya yaymak amaçları çerçevesinde düşünülmelidir.

Vietnam halkı, yarım milyon Amerikan askerine, napalmere, uçak gemilerine karşı en ilkel silahlarla savaşmaktadır. Resimde geçen hafta Amerikan kuvvetlerine kahredici darbeyi indiren Vietnam gerillacıları ok tatımı yaparken görülüyor.

Vietnam olayı

Ne var ki, Amerika'nın bu çılgınca teşebbüsü, Kuzey Kore'nin kararlı tutumu karşısında bir «bozgun» haline dönmüşken Vietnam'da da Milli Kurtuluş Cephesi'ne mensup gerillalar, yakın tarihte kaydettiği en yürekli baskın hareketine girilerek 20. Yüzyıl'ın bu en büyük emperyalist gücüne ağır darbeler indirmişlerdir.

Amerikalıların da belirttiği gibi, Vietnam Kurtuluş Cephesi gerillaları, son harekatta «çeşitli yönlü çok strateji» uygulamışlardır. Bu strateji, askeri psikolojik ve siyasi esaslara dayanmaktadır.

Milli Kurtuluş Cephesi'nin baskını, Mart ayında başlaması beklenen ve kesin sonuç almayı hedef tutan büyük bir tarruzun öncü hareketidir.

Amerikalılar yarım milyon askerle ve üstün silahlarla Vietnam'ı tam manasıyla işgal altında bulundurdıkları halde Milli Kurtuluş Cephesi gerillaları Vietnam'ın hemen her şehrinde Amerikan kuvvetlerine ağır darbeler indirmişler, hattâ mağrur başkomutan Westmoreland'ın karargâhına kadar girmişler, derebey satoları gibi gayet sıkı muhafaza altında tutulan Amerikan Büyükelçiliği'nin dahi saatlerce kontrol altında tutmuşlardır.

Vietnam gerillalarının «çe-

şitli yönlü çok strateji», daha şimdiden başarıya ulaşmış sayılmalıdır.

Çünkü, ağır kayıplara rağmen girişilen harekât, askeri bakımdan henüz kesin sonuca ulaşmamış olsa bile, Amerika'yı psikolojik bakımdan tam bir çöküntüye sürüklemiş, ayrıca dünya kamuoyuna şu gerçeği ispat etmiştir:

Amerika'nın, Vietnam halkının özgürlüğünü korumak için Güneydoğu Asya'da bulunduğu gerekçesi, Amerikan tekellerinin uzakdoğu'daki çıkarlarını korumak gayesiyle uydurulmuş bir yalandan ibarettir. Çünkü son harekâta da görüldüğü gibi, Milli Kurtuluş Cephesi, Vietnam halkının tam desteğine sahiptir ve halk asıl Amerika'ya karşı mücadele etmektedir.

Ünlü Fransız düşünürü Jean Paul Sartre'in bu konuda Nouvel Observateur'a verdiği mülâkatta ortaya koyduğu gerçekleri, son Vietnam harekâtı da bütünleriyle doğrulamıştır. (Sartre'in mülâkâtı bu hafta ANT'nin orta sayfalarında yayımlanmıştır.)

Milli Kurtuluş Cephesi, keşimlerin tam manasıyla halkın temsilcisidir, hattâ halkın ta kendisidir.

Dien Bien Phu'nun efsanevi kahramanı Giáp'ın hazırladığı gerilla harekâtı karşısında da her yarım milyon asker yığılınca kahredici silahları kullansa da, Amerika'nın kesin bir zafer

kazanmasına imkân yoktur. Çünkü, Amerika'nın karşısında düzenli ve üniformalı bir ordu değil, bütünyle bir halk vardır.

Artık en hararetli Amerikan taraftarları dahi, Amerika'nın Vietnam halkı için değil, kendi çıkarları için Vietnam'ı işgal altında bulundurduğunu kabul etmektedir. Diğer devletler, Amerika'nın, artık savaş çılgınlığından vazgeçerek Vietnam halkının gerçek temsilcileri olan Milli Kurtuluş Cephesi ve Kuzey Vietnam Hükümeti ile masaya oturmasını ve barışı sağlamasını istemektedirler.

Gerek Kore'de Pueblo Olayı, gerekse Vietnam'daki Milli Kurtuluş Cephesi'nin baskın harekâtıyla, tarihte görülmemiş şekilde «rezil» olan Amerika, bundan sonra ne yapacaktır?

Hafta sonunda Washington'dan gelen haberler, Amerika'nın şiddet yolunu seçeceğini, gerekirse asker sayısını artıracığını, savaşı diğer uzakdoğu ülkelerine de yayacağını göstermektedir.

Ama bütün bu 49nlıklara rağmen Amerika'nın kaçınılmaz hezimetten kurtulması ve Uzakdoğu'da egemenlik kurması mümkün değildir.

Çünkü, Amerika'nın Kore ve Vietnam'da sürüklendiği kepa-zellik, aslında, liderliğini yaptığı kapitalist dünyanın genel çöküntüsünün bir sonucudur. Şöyle ki:

1. Bünyesindeki çelişkiler dolayısıyla çökmeye mahkûm barınan kapitalist sistem, liderlik mevkiine Amerika Birleşik Devletleri gibi acemi bir topluluğun geçmesi üzerine, çöküntüsünü hızlandırmıştır.

2. Washington yöneticileri, dolayısıyla batı bloku, dış politikalarını entelektüel unsurlara değil, «kaba kuvvet»e, yani «silah» ve «dolar» dayamışlardır. Fakat, batı dünyasını saran ekonomik buhran sebebiyle «dolar» unsuru tehlikeye girmiş, hiç değilse sarsılmıştır. Önmüzdeki devrede «dolar buhranı»nın daha da şiddetlenmesi beklenmektedir.

Amerika, dolayısıyla batı bloku «silah» alanındaki üstünlüğünü de kaybetmiştir. Bugün batı ile doğu blokları arasında en azından bir «silah dengesi» mevcuttur. Hatta, silah baharında Sovyetler'in bir üstünlük sağlamış olmaları bile mümkündür. Söz konusu üstünlük «füze savar füze»lerde, «global füze»lerde, «termonükleer bombalar»da ve «tepkili uçaklar»da kendini göstermektedir.

3. Amerika, doğu bloku üleriyle planladığı silahlı çatışmaları yanlış yerde, yanlış zamanda, yanlış şekilde açmıştır. Gerek Vietnam Savaşı, gerekse Ortadoğu'daki İsrail saldırısı, baştanbaşa teknik hatalarla doludur.

4. Amerika, Çin'in kalkınabileceğini hesaplayamamış, bu Asya ülkesinin hidrojen silahları imal edebileceğini tahmin edememiştir.

5. Amerika, ulusal kurtuluş savaşı veren halkların şuurunu sezememiş, küçük bir millet silah zoruyla yola getirebileceğini sanmıştır.

Kısacası, elindeki «dolar» ve «atom» silahları körleşen Amerika, doğu bloku lideri Sovyetler'in silah üstünlüğü kurması üzerine ortada kahvermiştir.

Sadece Uzakdoğu'yu ele almak gerekirse, Amerika karşısında muhatap olarak Sovyetler'i veya Çin'i değil, küçük bir Kore ile Vietnam'ı bulmştur. Onlar da, mağrur Amerika'yı hiç beklenmedik şekilde bir «samar oğlanı»na çevirmişlerdir.

Son Kore ve Vietnam olayları, Amerika'nın kesin hezimeti'nin ilk habercisidir. Yirminci Yüzyıl'ın bu en büyük emperyalist devletini, yakında daha büyük yenilgiler beklemektedir. Ve bu yenilgilere büyük bir ihtimale Ortadoğu ve Latin Amerika sahne olacaktır..

Kemal SÜLKER

SENDİKACILIKTA KISA GÖRÜŞLÜLÜK

İşçilerin kıdem tazminatlarına balta indirecek sözde işsizlik sigortası tasarısı hemen hemen bütün sendikacıları harekete geçirdi; kıdem tazminatını koruyacaklarını belirten demeçler, bildiriler verildi. Çalışma Bakanı, daha önceki bakanların çoğunun üslubuna uygun savunma ve oyalama çıkışları yaptı. Konu, gerçekten işçi hakları açısından bu ilgiye değer ölçüde önemliydi.

Ancak ne var ki, bir takım sendikacılar çok yakın mesafeleri görebilen dar bir sendikacılık anlayışı içindedirler. İşçileri ilk bakışta ilgilendirmeyen, aslında bir kıdem tazminatından az önemde olmayan, üstelik daha köklü, daha geniş etkileri olan konulara değinmekten özenle sakınıyorlar. Hatta, kendi birlikleri içinde derin görüş ayrılıklarını sürdürenlerle aynı inançtaymış gibi sahte bir «tam cephe» gösterisi sevdasına kapılıyorlar. Bunları örneklemeye çalışırsak sayfalar yetmez. Ama, bir kaçına değinmekle yetinelim:

Kalkınma Planı, emekçilere yeni yükler getirecek; zengin daha zengin yapacak ve devlet kaynaklarını bir azlığın çıkarına kullanılabilecektir. Bu anlayış işçilerin şu isteklerini gerçekleştirmez:

1 — Toprak reformu, 2 — Millî gelirin adilcesine bölüşürülmesi, 3 — Sosyal adaletin gerçekleştirilmesi, 4 — İşsizliğin önlenmesi, 5 — Sanayileşmenin Anayasa uyarınca devlet kesimine ağırlık verecek biçimde kamu yararına geliştirilmesi...

Oysa bu istekler, her sendikacının ağzında sakız yaptığı şeylerdir. Ama, o kadar!

Türk - İş konfederasyonu ve bu örgüte bağlı olan önemli bir çok sendika yöneticisi dış ticaretin devletleştirilmesini savunmuştur. TİP programından sonra Türk - İş'in memleketimizin kalkınması için gerçekten çok hayati olan sorunda müsbet fikir yürütmesi ilk anlarda umut verici olmuştu. Fakat sonradan bu görüşü bir yana iten bir anlayış yeniden Türk - İş yöneticilerinde ağır bastı. Ancak, Türk - İş henüz dış ticaretin devletleştirilmesine karşı çıkmamıştır. Ne var ki, Metal - İş federasyonu ve Çimse - İş sendikası başkanları dış ticaretin devletleştirilmesine apaçık karşı çıkmışlardır. Türk - İş bunlara karşı hiç bir işlem yapmamıştır.

Öte yandan bir avuç sermaye sahibi, bankalardan, devlet hazinesinden, dış yardımlardan alabildiğine yararlanmanın kıvanç içinde daha fazlasını koparma yolundadır. Bu nedenle de millî gelir dağılımındaki oran 1950'de neyse, 1968'de de öyledir; yani emeğiyle yaşayanlar yani nüfusunun yüzde 98'i millî gelirin yüzde 61,54'ünü alacak, yüzde 2'si de millî gelirin yüzde 38,46'sını bölüşecektir. Sendikalar, bu adaletsiz düzenin emekçiler yararına değiştirilmesi için temel sorunları bir yana bırakıp üst yapı müesseseleriyle uğraşmaktadırlar.

Sendikacılığınızı bu kısa görüşlülüğün kurtarmak için bilinçli sendikacılara büyük görev düşmektedir.

Bir Parmak Bal!

İşsizlik sigortası adı altında kıdem tazminatlarını yok edecek tasarının işçiler katında uyandırdığı tepkiyi gören Çalışma Bakanı bu kez, işçilerin ağzına bir parmak bal çalmak için konu değiştirdi. İşçilerin emekliye ayrılması için 60 yaşını bekleme-meleri gerektiğini söylemeye başladı. Memurlar 25 yıl çalıştıktan sonra nasıl yaşlarına bakılmadan emekli oluyorsa, işçilere de o ölçünün uygulanması görüşünü, Bakan, benimsemişmiş! 16 yaşında iş ha-

yatına atılan bir işçinin 60 yaşına basması Zaro Ağanın 100 yaşına basması gibi ender bir nimet. Bu yüzden 25 yıl çalışma, emeklilik için yetecekmiş. Ne zaman? Hele şu seçimleri de bir atlatalım bakalım...

Ziya Hepbir hasta!

Petrol - İş Sendikası, Beykoz akaryakıt işçileri sendikası durumundan bu bol gelirli ve bol üyeli sendika hâline getiren «Şoför Ziya», yani kendi deyimiyle «Ziya Hepbir efendi» hastalığını ileri sürerek Petrol - İş Başkanlığından istifa etti. Sendikanın 2 numaralı yöneticisi İsmail Topkar da Başkanlığa getirildi. Ziya Hepbirin zayıf bünyesi, yorgun ciğerleri, bir iki ameliyat geçiren organları gerçekten sorumluluğu gittikçe artan Petrol - İş'in bütün yükünü omuzlarında taşıyamazdı. Çok idealist bir işçi olarak sendikacılık hayatına atılan sayın Ziya Hepbir'in hastalığına üzülmemek elde değil.

Ziya Hepbir, sendikacılığımıza bir çok katkılarda bulunmuştur. Hattâ Ulaş - İş Federasyonunun son kongresinde yaptığı konuşmada açıkladığı gibi sendikacılığımıza «örtülü ödenek»i de getirmiştir. Çalışma Bakanının tenkid ettiği ayda 5000 lira maaş ve yılda 100.000 lira örtülü ödenek konusunda Hepbir'in görüşü şudur:

«Tabii ki, örtülü ödeneklerimiz olacaktır. Sendika için yapılacak çalışmaların parasını işverenlerden değil, işçilerden alacağız!»

Ereğli'de Metal - İş'e darbe

Karadeniz Ereğlisinde Demir Çelik fabrikalarında çalışan işçiler adına her nasılsa toplu sözleşme yapan Metal - İş, beklenen sonuçla karşılaştı: Çıkmaza girdi! Çünkü üst derecelerde uzun süre çalışan işçilere ücret farkları işverence ödenmedi. Bu adaletsiz uygulamaya işverence toplu sözleşmeye uygun. İşçilere göre, uygun değil! Olsa bile Metal - İş'in attığı kazık, işçilerin gözünü açmaya yetti. İşçiler kongreye gidilmesini istediler. 4 Şubat günü Ereğli'de kongre yapılacak...

Tekstil'in bildirisi

Tekstil sendikası, Başkanlar toplantısı sonunda bir bildiri yayımlayarak görüşlerini açıkladı. Çalışma Bakanının İstanbul tekstil işçilerine yaptığı zararları da şöyle açıkladı:

«İşkolumuzda işçi ve işveren sendikalarının ittifakı ile mahallî asgari ücret tespit komisyonlarında kararlaştırılan ücretlerin esasta kıfayetsiz olmasına rağmen çıkarılan 931 sayılı kanunun kabulüne kadar onaylanmak suretiyle geçersiz bir karar hâline getiren ve sadece İstanbul'da tekstil işçisini bir yılda 50 milyon liranın üstünde zarara uğratan Çalışma Bakanının bu tutumunu protesto ediyoruz.»

Asgari Geçim İndirimi

1 Ocaktan itibaren yürürlüğe giren yeni asgari geçim indiriminden işçilerin ne kadar yararlandığı ay başında ücretlerini alan işçilerce iyi anlaşıldı. Mükelleflerin günde 5, eşleri için günde 3, çocukları için günde 2 liralık kazançları vergiden muaf tutulmuş ama, vergi cedvelleri yeniden düzenlendiği için bir işçinin kazandığı bir kaç liralık vergi muafiyeti, öbür işçiden kesilir olmuş... İşçiler, «siyah zeytinler de kursağımızda kaldı» demekten başka bir şey diyorlardır elbet...

BERTOLT BRECHT
— Epik Tiyatronun öncüsü —

Brecht'in 70. doğum yıldönümünü

S. Günay AKARSU

Bundan 70 yıl önce, 10 Şubat 1898'de, Bertolt Brecht doğmuştu. Kişiliği bütün dünyada kabul edilmiş, oyunları başarıya ulaşmış bir yazardır Brecht. O güne değin süregelen tiyatro anlayışını kökünden yıkmış, yepyeni, açık, yoğun bir tiyatro kuramı, epik tiyatro kuramını getirmiştir.

Ama Brecht'in asıl büyüklüğü bu biçim yenilemesinde, biçim yaratmasında değildir. Yenilik olsun diye yenilik yapmamıştır çünkü Brecht; biçim özentileri sonunda varmamıştır epik tiyatroya. Söylenecek sözü, anlatacak çok şeyi vardı. Seyircisini uyutmadan, oyalamadan söylemek istiyordu. Seyircisinin duygularıyla oynayıp alkış toplamak yerine, kafasına seslenmek istiyordu. Seyircisini koltuğunda gevşetmeyecek, tersine her an dürtecek; tiyatrodaki olduğunu, ona bir şeyler anlatıldığını hatırlatacak, anlatılanlar üstünde kafa yormasını, düşünmesini, yargılamasını sağlayacak; oyundan sonra da anlatılanları, gösterilenleri unutturmayacak bir biçim arıyordu. Söyledikleri, gösterdikleri önemliydi çünkü. Seyircinin yaşamını değiştirecek, bundan sonraki yaşamına yön verecek denli önemliydi.

Aradı; araştırdı. Eski Çin ve Japon tiyatrolarına rastladı. Bu tiyatrolarda istediği nitelikler vardı. Bu tiyatrolardan esinlenerek, çağdaş verileri de yadsımadan, kuramını geliştirdi. Epik oyunlar yazdı; bunları gene epik tiyatro

kurallarına göre sahneye koydu. Yönetimine verilen Berliner Ensemble Tiyatrosu'nu dünyanın en ünlü tiyatrolarından biri yaptı. Bu uğraşında en büyük yardımcısı, oyuncu olan karısı Helene Weigel'di. Bugün Brecht ölmüştür; ama Helene Weigel, başına geçtiği Berliner Ensemble'i gene başarıdan başarıya ulaştırmaktadır.

Brecht, görünen nedenlerin ardındaki gerçekleri bilen bir yazardır. Oyunlarıyla, çağının sorunlarına ışık tutar. Europe Dergisi'nin Brecht özel sayısından aktardığım biyografi, Brecht'in yaşadığı olaylarla eserleri arasındaki paralellikleri açıkça ortaya koymaktadır.

1898 10 Şubat'da Bavyera'nın Augsburg kentinde Bertolt Brecht (Berthold Eugen Friedrich Brecht) doğuyor. Anası Karaormanlar'dan; babası bir kâğıt fabrikasının müdürü.

1899 Sosyal Demokrat Parti'nin üye sayısı 2 milyona varıyor.

1900 - 1914 Almanya'nın başında II. Wilhelm var. Endüstri gelişiyor. Uluslararası krizler birbirini kovalıyor. Almanya, dünyayı sömürgeleştirip paylaşmak isteyen emperyalist devletler arasında sonuncu durumda. Savaş hazırlıkları yapılıyor. Belli başlı Alman yazarlarında burjuvazinin çökmeye başladığını gösteren belirtiler (Th. Mann).

1904 - 1914 Genç Brecht okuyor: ilkökul, ortaokul, lise.

Brecht'in
İstanbul'da
oyunan
«Sezuan'ın İyi
İnsanı» adlı
oyunundan
bir sahne...

1914 Birinci Dünya Savaşı.

1916 Bertolt Brecht Hseyi
atırıp tıp okumak üzere Mün-
ich Üniversitesi'ne giriyor.

Karl Liebknecht, Potsdamer
alanındaki bir mitingde «Kahr-
ralsun savaş!» diye haykırı-
yor.

1918 Brecht askere alın-
mıştır. Askeri bir hastanede
savaşın korkunçluğunu göz-
leriyle görüyor.

Ateşkes anlaşması. Alman
halkı yenilginin acısını ve kıt-
lığını yaşıyor. Kiel'de ve Ber-
lin'de devrim, sonra cumhu-
riyetin ilanı. Sosyalistlerin e-
mekçi birliklerini kurması.
Bavyera'da işçi birlikleri
cumhuriyetinin kurulması.

1919 Brecht Münich'e dö-
nüyor. J. R. Becher, Casper
Neher'le dostluk kuruyor. Bu
gençlik döneminin başkaldı-
rıcı eğilimleri ilk oyunu olan
«Baal» de kendini gösteriyor.

15 Ocak'da Berlin'de Karl
Liebknecht ve Rose Luxem-
burg öldürülüyor.

21 Şubat'ta Bavyera Curi-
başkanı Kurt Eisner öldü-
rülüyor.

Mart'da devrimci eylem ba-
şarıyla uğruyor. Karşı dev-
rim. Temizlik. (Brecht'in «Ge-
ce Davul Sesleri» adlı oyunu).

1922 Brecht'in ilk oyunu
«Baal» Liepzig'de oynanıyor.
Brecht, Rimbaud'yu okuyor.

«Kentlerin Ormanlarında» ve
«Gece Davul Sesleri» adlı iki
oyunu (askerin savaştan dö-
nüştüğü anlatan iki oyun) Mün-
ich'de oynanıyor. İkinci o-
yun, Brecht'e Kleist armağanı-
na kazandırıyor.

1922 - 1924 Orta sınıf enf-
lasyonunun baskısı altında inli-
yor. Enflasyonla zenginlikleri
bir kat daha artan büyük
sahiplerinin olağanüstü zen-
ginlikleriyle, yığınların sefa-
leti arasında korkunç uç-
muş. Ruhr bölgesinin Fran-
salar tarafından işgali. Reich-
wehr'in, Saks'daki ve Thuring'
deki sosyalist komünist hü-
kümetleri devirmesi.

1924 Brecht, Marlowe'un
«El Yaşamı» adlı oyununu Al-
manca'ya aktarır Lion Feuc-

twanger'le birlikte sahneye
koyuyor. Berlin'e yerleşiyor.

1925 «İnsan İnsandır» adlı
oyununu bitiriyor.

1926 «İnsan İnsandır»ın ilk
gösterisi. (Peter Lore, Galy
Gay rolünü oynuyor).

Yeni oyunu «Düğün» Frank-
furt'da oynanıyor.

1927 «Mahagonny Kenti-
nin Gelişmesiyle Batması» ad-
lı opera librettosu.

1928 İlk didaktik oyunlar-
ı:

«İnsan İnsandır» ve «İki
Paralık Opera» Berlin'de oy-
nanıyor. Brecht, rejisör Pis-
cator ile çalışıyor. «Aslan As-
ker Şvayk»ı sahnelliyorlar.

1929 Opera: «Mahagonny
Kentinin Gelişmesiyle Batma-
sı», «İki Paralık Opera»nın
gösteri sayısı iki yüzü geçiyor.
Didaktik oyunlar: «Evet Diyen-
lerle Hayır Diyenler» sonra
«Tebrik». Brecht, Berlin'de
«Mutlu Son» adlı oyunun şar-
kılarını yazıyor ve oyunu sah-
neye koyuyor.

1930 Ekonomik kriz Alman-
ya'yı ilçe sefaletle gömüyor.
6 milyondan çok işsiz. Brecht
«Kuralla Kural Dışı»nı yazı-
yor. Epik tiyatro kuramını
geliştiriyor.

1930 - 1933 Brecht'in oyun-
larını ve kuramsal denemele-
rini kapsayan «Versuche»nin
ilk 7 cildi Berlin'de Klepen-
heuer Yayınevine yayımlanı-
yor.

1933 Hindenburg, Hitler'i
Reich Şansölyesi yapıyor. Rei-
chstag yangını. Komünist Par-
tisi'nin, sonra da sendikala-
rının ve öbür partilerin kapatıl-
ıp kanun dışı ilanı. Korkunç
bir baskı dönemi. Faşizme
karşı çıkan birçok kişinin
Almanya'dan ayrılması (Mann
kardeşler, S. Zweig, Becher,
Einstein v.b.).

1933 - 1943 Brecht sürgün.
Vienna, Paris, sonra Danimar-
ka, Finlandiya Amerika. Na-
ziler, Brecht'in bütün yapıt-
larını yasaklıyor ve yakıyorlar.

1934 «İki Paralık Roman»
Amsterdam'da yayımlanıyor.
Paris'te şarkıları, şiirleri, ko-
ro parçaları basılıyor.

«Sivil Kafalarla Yuvarlak
Kafalar» Moskova'da yayımla-

lanıyor. «Horasyahlarla Ku-
rasyahlar», «Arturo Ui». (Bu
üç oyun da Hitler'in başa ge-
çişini ve Naziliği anlatır.)

«Gerçeği Yazmanın Beş Güç-
lüğü»

1936 İspanya iç savaşının
sonu.

1937 Helena Weigel, toplu-
luğuyla İspanya iç savaşını iş-
leyen «Carrar Ana'nın Silâh-
ları» adlı oyunu Paris'de oy-
nuyor.

1938 «III. Reich'in Büyük
Korkusu ve Sefaleti» (Brecht'in
bu oyunu ilk kez 1945 yı-
lında New-York'da basılacak-
tır.)

HALKIN SESİ

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

MAHSUNİ

Bu hafta size, Türkiye'nin en genç ve olumlu bir
halk şairi olan AŞIK MAHSUNİ'den söz edeyim. Mah-
sunî, şanlı Maraş ilimizin ELBİSTAN ilçesine bağlı
Berçenek köyündendir. Berçenek'te kaynayan fasulye
kazanının yanında dert kazandı da kaynar. Hem öyle bir
dert ki tuttuğunu ilâh etmeyen cinsinden.
İşe Mahsunî, böyle bir köyün; dertli doğan ve
dertle savaştan değme yiğit bir ozandır.

İnsan oğlu ara yerde sürünmez
Baş koyacak yastık bulduğu zaman
diyen ve bütün gücüyle en sağır kulaklara duyurabi-
lecek bir şekilde, kendi köyü gibi binlerce dertine
DERMAN diye haykıran Mahsunî, halen 25 yaşındadır.
Aşıklar arasında plâkaları en çok setan bu kadife
sesli ozan, hericî olduğu için kendisine yuh çeken bir
gerici - yobaz grubuna bakın ne güzel cevap veriyor:

YUH...

Uzaktan yakından yuh çekme bana
Sana senin gibi baktım ise yuh!
Efendi görünüp bütün insana
İnsan haklarını yitirdim ise yuh!

Ben inam değilim, göbek yazmadım
Ben hacı değilim, Arab gezmedim
Kuvvetliyi tutup, zayıf ezmedim
Namussuza boyun bükтім ise yuh!

Ere sopa vuran paşa değilim
Ben merdi ezmeye maşa değilim
Atomeyüm, kirli köşe değilim
Memleketi satıp yaktım ise yuh!

Mahsunî'yim benden başlar asalet
Asillere paydos, beye nihayet
Şu insanlık derde girerse şayet
Ona dost olmaktan baktım ise yuh!

Hitler'in Avusturya'ya sal-
dırması. Çekoslovakya'yı Hit-
ler'e bırakan Münich anlaş-
ması.

«Yiğit Ana»

1939 Hitler, Mart ayında
Çekoslovakya'yı tam olarak
işgal ediyor; eylülde de Po-
lonya'yı, İkinci Dünya Sava-
şı.

«Lukullus'un Yargılanması»
Müziğin Dessau'nun yaptığı
bir radyo oyunu. Sonra ope-
ra haline gelecektir.

1942 Brecht Finlandiya'ya
sığınır. «Galileo Galilei'nin
Yaşamı»nı ve «Sezuan'ın İyi
İnsanı»nı yeni bitirmiştir.
«Bay Puntilla ile Uşağı Mat-
ti»yi yazmaya başlıyor. Ame-
rika'ya gidiyor. Hollywood'da
senaryo yazıyor.

1941 Hitler'in orduları Rus-
ya'ya giriyor.

1943 Stalingrad.

1944 Şvayk'ın yeni uygula-
ması: «Şvayk İkinci Dünya
Savaşı'nda»

1945 Hitler Almanyasının
yenilip teslim olması.

Brecht «Kafkas Tebeşir Dal-
res»ni bitiriyor.

1947 Charles Laughton, A-
merika'da «Galilei»yi oynuyor.

Brecht, Amerika'ya Karşı
Davranışları Soruşturma Ku-
rulu'nda sorguya çekiliyor.
İsviçre'ye gidiyor; Müttefik
Devletler, Almanya'ya dönme-
sine izin vermiyorlar.

1948 Prag Belediye Başka-
rının sağladığı bir Çekoslo-
vakya pasaportuyla Doğu Ber-
lin'e geçiyor.

Zurich'de «Bay Puntilla ile
Uşağı Matti»nin ilk oynanışı.
Sonra «Tiyatro İçin Küçük
Araç.»

1949 Müttefik Devletler, Fe-
deral Alman Cumhuriyeti'ni
yaratarak Almanya'nın parça-
lanmasını tamamlıyorlar. De-
mokratik Alman Cumhuriye-
ti'nin kurulması (7 Ekim 1949).

«Versuche» dizisi «Yiğit A-
na»nın da eklenmesiyle Ber-
lin'de yeniden başlıyor. Sin-
und Form'un bir özel sayısın-
da «Kafkas Tebeşir Dairesi»
yayınlanıyor.

1950 Brecht Avusturya uy-
ruğuna geçiyor.

Demokratik Alman Cumhu-
riyeti, Brecht'e bütün gereç-
leriyle birlikte bir tiyatro ve-
riyor. Berliner Ensemble adı-
nı alan bu tiyatro Hitler'den
önce Brecht'in oyunlarının oy-
nandığı Theater am Schiff-
bauerdamm'da kuruluyor.

Brecht, Berlin Alman Aka-
demisi üyeliğine seçiliyor.

1951 Berliner Ensemble,
Brecht'in Gorki'den düzenle-
diği «Ana»nın son şeklini Doğu
Almanya'da oynuyor; «Yiğit
Ana»yı, «Carrar Ana'nın Silâh-
ları»nı repertuarına alıyor.

«Lukullus'un Yargılanması»
Berlin'de ilk kez oynanıyor.
Berlin'deki Aufbau Yayınevi
Brecht'in 1918-1950 arasında
yazdığı şiirleri «Yüz Şiir» adlı
bir kitapta topluyor. Brecht,
Batı Almanya yazarlarından
Almanya'nın yeniden silâhlan-
masına ve kültür özgürlüğüne
yöneltilen baskılara karşı çık-
malarını istiyor. Adenauer Hü-
kümeti, yeni bir Alman Ordus-
u kurmaya başlıyor.

1954 Aufbau Yayınevi,
Brecht'in bütün yapıtlarını
(Versuche dizisi) yayımlıyor.

Berliner Ensemble Paris
şenliğinde «Yiğit Ana»yı oynu-
yor.

1955 «Sezuan'ın İyi İnsanı»
Rostock'da oynanıyor.

Brecht, Batı Almanya Mec-
lisi'ne gene yazarak, asker-
liği zorunlu kılan yasaya kar-
şı çıkıyor.

Berliner Ensemble, Paris'de
«Kafkas Tebeşir Dairesi»ni oy-
nuyor.

1956 14 Ağustos: Brecht'in
ölümü.

«Komün Günleri» oynan-
yor. Brecht'in eserleri dünya-
nın çeşitli dillerine çevriliyor.
İsrail Ulusal Tiyatrosu, Paris
şenliğinde «Sezuan'ın İyi İn-
sanı»nı oynuyor. Batı Alman-
ya'nın bir çok tiyatrosunda
Brecht'in oyunları oynanıyor.
O güne değin basılmamış
oyunları «Komün Günleri»,
«Simon Maschard'ın Öyküsü»,
«Galilei», «Şvayk İkinci Dünya
Savaşında» basılıyor.

Jean Daste'nin Saint-Etien-
ne tiyatrosunda «Kafkas Te-
beşir Dairesi» oynanıyor.

1957 15 Ocak: Berliner En-
semble «Galilei»yi ilk kez oy-
nuyor.

Sağcı Basında Transferler!...

Olayları ancak mizah sayfalarına konu olacak bir dar görüşlülük içerisinde ele alan ve değerlendiren sağcı basın son günlerde kendi bünyesinde önemli transferlere sahne olmuştur.

Bilindiği gibi Bâbü'lîde Sabah Gazetesi, ümmetçi kapitalistler tarafından sosyalist gelişmeye karşı mücadele etmek ve kitleleri Ortaçağ'dan kalma irtical fikirlerle alıyarak bu sol uyanışın dışında tutmak üzere yayınlanmaktadır. Son zamanlarda Bâbü'lî'nin en büyük tesislerinden Tan'ın işletmesini de ele geçiren Bâbü'lîde Sabah'çılar, başlangıçta propagandasını yaptıkları ümmetçi görüşleri kendi gazetelerinin yönetiminde ve yayınında da uygulamak istemişler, ancak büyük işletmeciliğin bu prensiplerle bağdaşmayacağını çok geçmeden farkederek kapitalizmin kirli oyunlarına başvurmak zorunda kalmışlardır. Meselâ, İslamiyet faizi haram saydığı için banka ilanı, piyango ilanı dahi kabul etmeyen Bâbü'lîde Sabah'çılar, tiraj sağlamak için bizzat lotaryacılar başvurmuşlardır. Gazetenin sahibi Topbaşlara alt mensucat fabrikalarında dokutulan kumaşların Akşam Gazetesi tarafından «tenzilâtı dağıtım» adı altında onbinlerce satılarak milyonlarca lira nakit sağladığını gören Sabah'çılar da aynı yola gitmekte tereddüt etmemişler, üstelik Akşam'a göre 5 lira daha ucuz fiyatla kumaş dağıtımına başlamışlardır.

Ayrıca, mali durumunu düzeltmek için Bâbü'lîde Sabah'ın yakında banka ilanı kabul etmeğe başlayacağı da söylenmektedir.

İşte bu dönüş karşısında, ümmetçi kapitalistlerin akıl hocası Süper Mürşit Necip Fazıl Kısakürek, Bâbü'lîde Sa-

Bâtıl mı, değil mi?

Nasıl ki, bünyevi hasta lığı tedavi için doktorun ihtisas sahibi, bilgi sahibi olması gerekirse, toplumsal hastalığın tedavisi için de bilgi şarttır. Düşmanı, varmak istediği sonuçlar ile uyguladığı hayat şartları ile, taktikleri ile, mücadele şekilleri ile tanımak lâzımdır.

İlhan Darendelioğlu
(S. Havadis 12.1968)

Zamanımızda bazı müslümanlar, kendilerine te reddip etmediği halde komünizm ve sosyalizm gibi küfür cereyanlarını «düşmanı tanımak» bahanesiyle derin şekilde öğrenmeğe teşebbüs etmektedirler. Bu, «bâtıl şeyleri iyice tasvir, safi zihinleri idlâldir, kaidessence son derece hatalı bir iştir. Küfür cereyanlarını ancak KELÂM İLMİ ÂLİMLERİ red ve cerh ederek inceleyebilir ve anlatabilir. Kelâm bilmeyen kişinin küfre alt bir şeyi okuması ve okutması bâtıldır.

M. Şevket EYGI
(Bugün 31.1.1968)

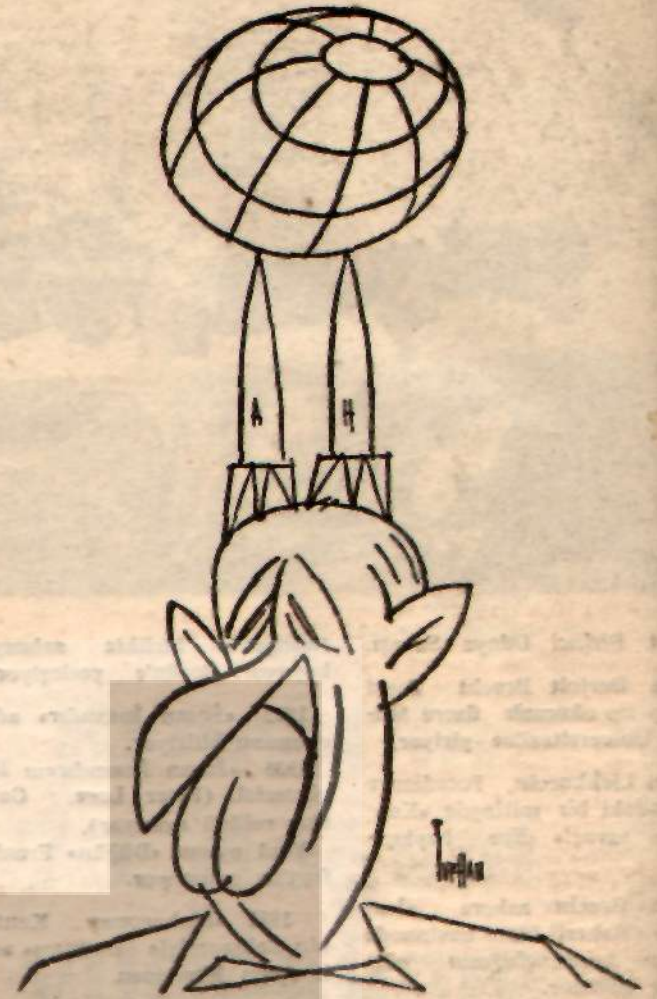
bah'ı bırakmak zorunda kalmış ve bir süre sesi kesildikten sonra bir diğer ümmetçi gazeteyle, Bugün'e transfer etmiştir. Kısakürek, Bugün'deki ilk yazısında şöyle demektedir:

«Gazeteleri ve dergileriyle basılı kâğıt tirajı memleketimizde birbuçuk milyon... Bunun yüzde doksamı fikirsizlik ve havâilîk, yüzde sekiz sol düşünce ve ancak yüzde ikisi İslâmî dâva paylarını çerçevesiyle Diine kadar baskı kâğıtları üzerinde İslâmî zuhurun

nisbeti yüzde 0,1 bile değilken bu yüzde 2'yi yetiştirmek için tam çeyrek asır 10 santimlik marmar üfleye üfleye 2 milimetresini kıvılcımlandırabilirdikse aşırı tutturduk demektir. Günlük sesimizi artık, kurduğumuz ruh fideğinde yetmiş en emin organ olan BU-GÜN'e tahsis etmiş bulunuyoruz. Hak yardımcımız olsun!»

Sağ basında büyük değişikliklere sahne olan bir gazete de Yeni İstanbul'dur. Bir çok el değiştirmedikten sonra Kemal Uzan'ın üzerinde kalan Yeni İstanbul Gazetesi işe Demirel'i desteklemekle başlamış, Demirel'e karşı çıkmakla, AP sağ kanadını tutmakla, mason listeleri yayımlamakla devam etmiştir. Ancak geçen ay Tercüman'dan ayrılan CHP'li Oktay Verel Yeni İstanbul Neşriyat Müdürü olmuş, beraberinde tefrika maratoncusu Murat Sertoğlu'nun da götürerek gazetenin vasfını değiştirmiştir. Yeni İstanbul şimdi daha magazin havası içerisinde Murat Sertoğlu'nun Hazretî Âli tefrikalarıyla tiraj almağa çalışmaktadır. Bu arada gazetenin köşebaşlarını tutan Osman Yüksel Serdengeçti, Tarık Buğra ve Hâce Münevver Ayaslı gibi imzalar gazeteden uzaklaştırılmıştır. Geçen hafta da, Yeni İstanbul'un Ankara Bürosu, AKİS Kurmay Heyeti'nin eline geçmiştir. Damat Toker'in, dergisini kapatması üzerine açığa kalan Kurtul Altuğ başkanlığındaki AKİS kurmayının gazetenin haberlerine nasıl bir hava vereceği merak edilmektedir.

Yeni İstanbul'dan ayrılan Serdengeçti'nin ne yapacağı henüz bilinmemektedir. Ancak Hâce Münevver Ayaslı şimdiden Bâbü'lîde Sabah'a kaplanmış, Tarık Buğra da «Fıratın İmanı» başlıklı tef-

«Nükleer Denge»

Turban Selçuk — MİLLİYET

rikasıyla Son Havadis'in kadrosuna girmiştir.

Son Havadis'in kucak açtığı bir başka sağcı yazar da, bir numaralı komünizm tüccarı, İlhan Darendelioğlu'dur. Darendelioğlu da, Son Havadis'e «Üniversitemizde solculuk propagandası» isimli bir yazı serisi hazırlamaktadır.

Sağcı basında transferler devam ederken, Milliyet'te köşebaşını tutan «köplükçü» Metin Toker, sağcı yazarlara taş çıkartacak bir gayretle Türk sosyalistlerini jurnallemeğe devam etmektedir. Toker, son olarak «Devrim Stratejisi» üzerinde düzenlenen açık oturum hakkında ANT'ta yayınlanan yazıyı ele almış ve konuşmacıların «komünist iltihâl» istediklerini iletir süreçte savcılara göz kırpmıştır. Toker, bu yazısıyla, Bâbü'lîde Sabah'taki bir başka jurnalcı ile, Abdurrahman Şeref Lâç ile aynı paralele girmiştir. Çünkü o da, açık oturumu ele alarak «İhtilâl provası yapıları» diye feryad etmiştir.

Cumhuriyet'teki yazılarıyla ve açık oturumlardaki konuşmalarıyla inandığı doğruların kavgasını veren İlhan Selçuk ise, bu jurnallerin yayınlanmasından sonra yazdığı bir fıkrada, adam yerine konulmayan bir jurnacı hakkında Orhan Kemal'in yazdığı küçük hikâyeyi naklettikten sonra şöyle demiştir:

«Ben her sabah ilâç olsun diye Bâbü'lî'nin sağcı yazarlarını okurum. Bunların nunkabız usulleri bellidir. Her alahın günü bizimle uğraşmak yazılardan ve konuşmalardan işlerine yarıyacak sandıkları birkaç cümleyi alıp üstüne fıkrâ bina etmek. Biz aldırmas kendi işimize bakarız. Gün geçtikçe bu aldırılmazlık, hazretleri sinirlendirir ve içlerinde ahlâkça düşük bulunanları hurslarından kendilerini jurnalcılığa sararlar. Bu çok de nemmiş yola şimdi bir daha girdi. Yukarıdaki hikâve ona göre biçilmiştir, güle güle gysin!»

Mazide yaşayanlar

«Amerikan filosu Kore'ye müteveccihen hareket etti...»

«Kore meselesi Amerikan Senatosunda...»

«Kore'de durum gergin...»

Akıllı adam şu Amerikalılar vesselâm...»

İstikbalî yaşamıya caktıklarını bildikleri için, şimdi de maziyi yaşıyorlar.

KEMAL BİSALMAN
(Yeni Gazete 31.1.1968)

Ulunay bile gazaba geldi!

Kore'de Amerikalıların en mükemmel, en yeni makinelerle silahlandırılmış bir gemi-eri karasularına sokulduğu için Kore'li tarafından zaptedilmiş. Vay efendim vay! Johnson cenabları derhal nükleer silahlarıyla mücehhez filolarını ol cânebe gönderiyor!.. Hani başkanımızın «aman sükûnet» tavsiye ettiği biz... Şimdi bir geminin zaptedildi diye kıyâmeti koparıyorsunuz. Ne oldunuz efendiler? Siz bir avuç Vietnam'lı ile başa çıkmaktan âcizsiniz. Eğer yeni bir harp iltâs edecekseniz, gülmeye olacaksınız.

ULUNAY

(Milliyet — 29.1.1968)